

*O nna le seabe sa go tshegetsa thuto e e Boleng
ya Puso jang*

KAEDI YA DITHULAGANYO TSA QLTC

Go dira gore QLTC e nne boammaruri

ensuring quality learning and teaching for all

Setswana

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

DITENG

1.	Ketapele go tswa go Tona ya Thuto ya Motheo	3
2.	Molaetsa go tswa mo Komititaolo ya Bosetšhaba ya QLTC	5
3.	<i>Molawana wa Thuto e e boleng</i>	6
4.	Tsholofetso ka banna le seabesegolo botlhe mo Thutong	6
5.	Letsholo la Thuto le go ruta go go boleng	9
	(i) Goreng re tshwanetse go dira mmogo	
	(ii) Maikaelo a QLTC	9
	(iii) Metheo e e botlhokwa ya QLTC	10
	(iv) Maitlhomong A togamaano ya QLTC	10
	(v) Mesola ya QLTC	10
	(vi) Dintlha tsa go diragatsa maitlhomong a togamaano le thulagnyong ya QLTC	11
	(vii) Togamaano ya tiriso ya dithebolelokgolo	12
	(viii) Dibontshi tsa togamaano go lekanyetsa katlego ya manaane	13
6.	Re fitlhelela jang maitlhomong a rona: Tlhlomong ya mekgatlho ya QLTC	14
	(i) Mekgatlho wa QLTC	15
	(ii) Diabe le maikarabelo a Mekgatlho ya QLTC:	16
	• Komititaolo ya Bosetšhaba ya QLTC	16
	• Setlhopha sa kgokaganyo sa Bosetšhaba sa QLTC	16
	• Dikomitaolo tsa Diprofense tsa QLTC	17
	• Dikomite tsa Foramo ya Kgaolo ya QLTC/le Dikomite tsa Sedika	18
	• Dikomite tsa Sekolo tsa SGB tsa QLTC	19
7.	Re fitlhelela jang maitlhomong a rona: Go tlhaloganya dilo tse di sa buisanelweng	20
8.	Re fitlhelela jang maitlhomong a rona: Tebelelo le go bega mo maemong otlhe a mekgatlho ya QLTC	24
	(i) Tebelelo le go bega ga QLTC ka go fetisa Ditlhatlhobo tsa Bosetšhaba tsa Ngwaga le Dipholo tsa NSC	26
	(ii) Tebelelo le go bega ipakaanyo ya sekolo	27
	• Kwa maemong a Porofense	27
	• Kwa maemong a Kgaolo	28
	• Kwa maemong a Sekolo	29
	(iii) Komite ya sekolo ya SGB ya QLTC e ka lebelela le go bega jang ka ga dikgwetlho?	32
	(iv) Ditsamaiso tsa go bega	34
9.	RRe fitlhelela jang maitlhomong a rona: Tshegetso le kokoanyo ya loago	36
	(i) Kokoanyo kwa maemong a bosetšhaba le a porofense	37
	(ii) Dikao tsa ditsela tse Foramo ya Kgaolo kgotsa Sedika se ka kokoanyang setshaba mo dikgaolong ka tsona	39
	(iii) Dikao tsa ditsela tse Komite ya sekolo ya SGB ya QLTC e ka kokoanyang batsadi le setšhaba ya yona go tshegetsa go ithuta le go ruta go go boleng	40
	(iv) Batsadi ba ka dira eng go thusa ka go fitlhelela go ithuta go go boleng	42
	(v) Sekolo se ka tshegetsa jang setšhaba?	42
	(vi) Re ka akaretsa jang batsadi mo thutong ya bana ba bona?	43
10.	Re fitlhelela jang maitlhomong a rona: Dipamfolete go batsadi	44
	• Go tlhaloganya kharikhulomo (lenanethuto)	45
	• Ditlhatlhobo tsa Bosetšhaba tsa ngwaga	47
	• Kwadisetša ngwana wa gago Mophato wa R	49
	• Fa ngwana wa gago a le mo Mephatong ya 4-6	51
	• Fa ngwana wa gago a le mo Mephatong ya R-3	53
	• Dibukatiro	55
11.	Mametlelelo A	57
	• Sekao sa lenanetema	58
	• Sekao sa Paterone ya pegelo	59
12.	Dintlha tsa kgokaganyo tsa setlhopha sa bosetšhaba sa QLTC le bagokaganyi ba porofense tsa kgolagano	60

KETAPELE GO TSWA GO TONA YA THUTO YA MOTHEO

Mo puong ka ga maemo a setšhaba e e neng e tlhagisiwa mo kopanong e e tlhakaneng ya Palamente kwa Cape Town ka di 03 Seetebosigo 2009, Rre JG Zuma, o ne a tlhalosa gore '...Thuto e tla nna setlapele se segolo mo dingwageng tse di tlhano tse di tlang. Re batla gore barutabana ba rona, barutwana le batsadi ba dire mmogo le puso go dira gore dikolo tsa rona di nne disenthara tse di atlehang tsa maatlametlo...

Poresitente o ne a tswelela gape gore '...Re gatelela tse di sa tshwanelang go buisanelwa. Barutabana ba tshwanetse go nna mo diphaposing tsa borutelo, ka nako, ba ruta, ba sa ithokomolose tiro le go se sotlakake barutwana! Bana ba tshwanetse go nna mo diphaposing, ka nako, ba ithuta, ba tlotla barutabana ba bona le barutwana ba bangwe, gape ba dira tirogae tsa bona...'

Ka Labotlhano, wa 11 Phatwe 2008, Puso e ne ya tlhoma letsholo la boitekanelo le thuto kwa Walter Sisulu Square kwa Kliptown (kwa go tsaletsweng Freedom Charter teng ka 1955). Letsholo le le tlhagisa temoso ya gore boitekanelo le thuto di tshwanetse go nna mo bogareng jwa lenaane la Puso la phetogo ya loago mo dingwageng di le tlhano tse di tlang.

Mo thutong, Letsholo la Puso le ikuela go batho botlhe le megatlho go tsaya maikarabelo a go tokafatsa boleng jwa thuto. Dielemente tsa thuto tsa letsholo di tla:

- itsise baagi ka ga botlhokwa jwa thuto, le seabe sa bona, maikarabelo le dipateletsego mo thutong;
- kokoanya ditšhaba go lebelela le go tshegetsisa dikolo, barutabana le barutwana;
- tokafatsa boleng jwa thuto go bana botlhe, bogolo segole go bahumanegi, le
- supa boleng jo ka tokafatso e e botoka ya diphithlelelo tsa barutwana

Phithlelelo ya thuto e e boleng go botlhe e ikaegile mo ditirong tsa Ditokololo tsa Palamente, Lefapha la Thuto ya Motheo, Ditokololo tsa diporofense tsa makgotlakhuduthamaga, badiredi ba lefapha, bagokgo ba dikolo, barutabana, baithuti, babusisi ba dikolo le ditokololo tsa setšhaba.

Kwa tlhomong ya Puso ya Letsholo la boitekanelo le thuto dikemedi tsa banna le seabe ba ba botlhokwa mo thutong di ne tsa ineela mo Molawaneng wa Thuto e e Boleng e e ba tlamang le ditokololo tsa bona go amogela maikarabelo a go tokafatsa boleng jwa go ithuta le go ruta mo dikolong tsa rona. Mongwe le mongwe wa baamegi, ba bilelwa go dira boineelo mo 'Molawaneng wa Thuto ya Boleng', e e tlhalosang maikarabelo le boitiso jo bo tlhokegang mo go bona. Fa dikarolo tsotlhe tsa loago di dira mmogo, puso, ditšhaba, batlamelaboitekanelo, baagi, dikgwebo le maphata a mangwe-re ka netefatsa gore barutwana botlhe ba ungewelwa mo thutong e e boleng. Molawana o ka tsela e e latelang:

Maatla a go tokafatsa thuto a ikaegile mo go rona rotlhe. Re ikuela go badiredi botlhe ba lefapha, batsadi le ditokololo tsa setšhaba go dira boineelo mo 'Molawaneng wa Thuto e e Boleng'

Molawana o laola Letshola la go **lthuta le go Ruta go go boleng (QLTC)**, o gape o tlhomilweng ka 2008. Gape ke simololo ya pono e e latelang e re tla ratang go nna mo go yonaka 2025, Go dira bonnete jwa gore moAforikaborwa mongwe le mongwe yo monnye o amogela thuto e e boleng ke tlhoko e e bonako Gape re lemoga gore se se ka se diragale ka bonako

Ditheo tse di gokaganyang letsholo di a tlhomiwa kwa boemong jwa bosetšhaba, porofense, selegae le kwa dikolong jaaka karolo ya maiteko a a tswelelang a go fitlhelela botshelo jo bo botoka go botlhe.

Ka letsholo la go lthuta le go Ruta go go Boleng Lefapha le balekane ba lona ba ikaelela go dira thuto tlhagiso ya loago. Go dira mmogo, jaaka ditšhaba tsa sekolo, dikgaolo, diporofense le mafapha a bosetšhaba gape le baamegi ba bangwe ba ba maleba, re tla fitlhelela boineelo jo bo dirilweng Tumelanong ya Thebolelo le maitlhome a a boletsweng mo Thulaganyong ya Tiro go fitlha go 2014: Go netefatsa Thuto ya 2025, go botlhokwa go kokoanya le go tsibosa setšhaba sotlhe go tshwaragana mo go fitlheleleng thuto e e boleng.

Ka jalo Letsholo la go lthuta le go Ruta go go Boleng le ikuela go batho botlhe le mekgatlho go tsaya maikarabelo a go tokafatsa boleng jwa thuto. QLTC e ikaelela go kokoanya ditokololo tsotlhe tsa ditšhaba, tse di kgolo le tse dinnye ka bobedi Aforikaborwa yotlhe go ela tlhoko kgoeletso ya Poresitente. Mekgatlho ya QLTC e tla tlhomiwa mo maemong

otlhe a thulaganyo ya thuto go netefatsa gore baamegi botlhe mo thulaganyong ba ikamaganya le diitlamo tse ba di tseileng go diragatsa diabe tsa bona le maikarabelo ka bokgoni jwa bone jotlhe. Ke fela fa moamegi mongwe le mongwe-modiredi, mogokgo, morutabana le morutwana a diragatsa seabe sa gagwe ka boineelo, tihabego le boitlamo re tla kgonang go fitlhelela matlaametlo mo thutong

Letsholo le le a atlega ka tshaeno ya Tumulano ya NEDLAC ya Phukwe 2011 kwa Union Buildings, Pretoria, ke baeteledipele ba badiri, Kopano ya Dikgwebo ya Aforikaborwa; baagi ba setšhaba ba ba teng mo NEDLAC le Tona ya Thuto ya Motheo mo maemong a puso. Kgatelelo e kgolo ya Tumulano ke go dira le dikolo tse di supilweng gore di ka, ka tshegetso e e kailweng, fitlhelela dikgwetlho tse di lebaneng le tsona

QLTC e agelela mo botsalanong jo bo leng teng le baamegi mo kgwebong le mekgatlho ya setšhaba le go tlhama jo bo ša go netefatsa gore ga go sekolo se se tlogetsweng kwa ntle ga thuso e e se tlhokang. Lenaane la Tshola Sekolo le tla kgogaganya balekane ba rona le dikolo ka bongwe go netefatsa gore di tla simolola ka go latela tsela ya tokafatso e e tlhomameng ka tshegetso ya mekgatlho eo e e ineetseng mo matlaametlong a thuto. Se ke sebaka sa hisetori mo thutong ka se tshwaya tshimologo ya nako e ntshwa e banna le seabe botlhe ba thuto, baamegi le balekane ba loago ba neelang mekgatlho ya bona go tshegetsa phisego ya go fitlhelela go ruta le go ithuta go go boleng mo Aforikaborwa

Ka dikeletso tsa me se di siameng

MME AM MOTSHEKGA,

TONA YA THUTO YA MOTHEO

LETLHA:

Tona ya Thuto ya Motheo fa a ne a ruta barutwana ba mophato wa 3 bobuisokwalo fa a ne a etetse Sekolo se se Potlana sa Winnie Ngwekazi kwa Soweto, Phukwi 2010

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

MOLAETSA GO TSWA GO KOMITITAULO YA BOSETŠHABA YA QLTC

Go na le itemogelo e e golang ya setšhaba ya gore puso ga e kitla e kgona go samagana le dikgwetlho tsa thulaganyo ya thuto e le nngwe gape e tlhoka go tlhola sebaka sa balekane ba loago. Poresitente o dirile boikuelo mo setšhabeng go kopanya diatla mo go tokafatseng thulaganyo ya thuto le go dira boleane setlapele go fitlhelela seo.

Tiragalo e kgolo ya paka e ya go bega e tshwanetse go nna tshaeno ya Tumalano ya Thuto ya Motheo. Se se botlhokwa mo lephateng la thuto ka se tshwaya tshimologo ya nako e ntshwa e banna le seabe botlhe ba thuto, baamegi le balekane ba loago ba neelang mekgatlho ya bona go tshegetsa phisego ya go fitlhelela boleng jwa go ruta le go ithuta mo nageng. Baamegi ba dumela go dira mmogo go fetola menagano gareng ga barutabana, barutwana le batsadi go aga seša dikarolo tse di sa direng tsa thulaganyo ya thuto ya motheo le go netefatsa thebolelo ya thuto e e boleng go barutwana, bogolo segolo mo dikolong tse di diragatsang bokoa.

Mo bogareng jwa QLTC ke boneelo go bana ba Aforikaborwa gore ngwana mongwe le mongwe o tshwanelwa ke thuto e e boleng. Go mo go rona rotlhe go netefatsa gore go ithuta le go ruta go boleng go a diragala mo dikolong tsa rona tsotlhe gore tiragatso e e tokafatseng ya barutwana le phitlhelelo di nna boammaruri.

Go dira se boammaruri, Komititaolo ya Bosetšhaba ya QLTC e tllhagisitse buka e jaaka kaedi go banna le seabe botlhe ba thuto le baamegi go netefatsa gore re fithelela maitlomo a rona. Kaedi e gape e tla netefatsa gore mekgatlho ya QLTC e lotangwa mo setsong sa go ithuta le go ruta gore itshimololele e e botlhokwa ga e bonwe e le tlaletso fela e le motheo wa mongwe le mongwe yo o nang le seabe mo thutong

Komititaolo ya Bosetšhaba ya QLTC e ikaelela go netefatsa gore mekgatlho ya QLTC e tlhomiwa mo maemong otlhe a thulaganyo ya thuto go tloga ka bosetšhaba go ya kwa diporofenseng, kgaolo go ya kwa sedikeng fa go tlhokega, bogolo segolo kwa maemong a dikolo. Mokgatlho mongwe le mongwe wa QLTC o tshwanetse go leka go dira kutlwalo mo go ithuteng le mo go ruteng le go netefatsa gore dilo tse di sa tshwanelang go buisanelwa mo thutong di a diragadiwa. Gape ke tiro ya bona go kokoanya maAforikaborwa otlhe go kopana mo kgoeletsong ya go ithuta le go ruta go go boleng

Tshegetso ya Porofense mo molawaneng wa thuto e e boleng

BOINEELO MO THUTONG E E BOLENG YA PUSO

MOLAWANA WA THUTO E E BOLENG

Kwa tlhomong ya puso ya Letsholo la boitekanelo le thuto kwa Kliptown ka 2008, dikemedi tsotlhe tsa banna le seabe botlhe ba ba botlhokwa mo thutong di ne di a ineela ka Molawana wa Thuto e e Boleng e e di tlamang le ditokololo tsa tsona go amogela makarabelo a go tokafatsa boleng go ithuta le go ruta go go boleng mo dikolong tsa rona. Mongwe le mongwe wa banna le seabe ba ba bilelwa go ineela mo 'Molawaneng ma Thuto e e Boleng', o o tlahosang maikarabelo le boitiso tse di tlhokegang mo go bona. Fa dikarolo tsotlhe tsa loago di dira mmogo – puso, ditšhaba, batlamelaboitekanelo, baagi, dikgwebo le maphata a mangwe – re ka netefatsa gore barutwana botlhe ba ungwela mo thutong e e boleng. Molawana o ka tsela e e latelang:

Maatla a go tokafatsa thuto a mo go rona rotlhe. Re ikuela go badiredi botlhe ba lefapha, barutabana, baithuti, batsadi le ditokololo tsa setšhaba go ineela mo 'Molawanengwa Thuto e e Boleng'

DITSHOLOFETSO KA BANNA LE SEABEBAGOLO MO THUTONG

Sentshwa go tswa kwa Ditsholofetsong tsa Kliptown

Jaaka **MODIREDI WA LEFAPHA**, Ke solofetsa go:

- netefatsa gore dikolo tsotlhe di amogela didirisiwa tse di tlhokegang ka nako gore thuto e simolole;
- netefatsa gore dikolo tsotlhe di na le kabo ya tsona yotlhe e e feletseng ya badiri, le gore diphatlhatiro dingwe le dingwe di a tladiwa tla ntle le tiego;
- tokafatsa kitso ya me le motheo wa bokgoni jwa me go nonofa go feta;
- nna teng ka metlha go thusa dikolo, bagokgo le barutabana;
- tsibogela dikopo kgotsamatshwenyego a baamegi ba thuto;
- etela dikolo tsotlhe tse di mo kgaolong ka gale;
- lebelela go tsamaya sekolo ga barutabana le baithuti, le go netefatsa gore ga go ngwana yo o seng mo sekolong;
- thusa dikolo go tokafatsa tiragatso ya tsona, le go netefatsa gore diteko tsa ka gale di a diriwa, le dipholo di begelwa batsadi

BJaaka **TOKOLOLO YA MOKGATLHO O O BUSANG SEKOLO**: Ke solofetsa go:

- Tlhatlhosa dikgatlhego tse di siameng tsa sekolo le go leka go netefatsa tlhabololo ya sona;
- leka go netefatsa ditlamelo tsa thuto e e boleng go barutwana botlhe kwa sekolong;
- tsaya dikgato tsotlhe tse di amogelesegileng go netefatsa gore baamegi kwa sekolong ba nna le seabe mo ditirong tsa sekolo;
- tsaya dikgato tsotlhe tse di amogelesegileng go netefatsa gore matlole a sekolo le dithoto di tsamaisiwa ka ditiro tse di siameng tsa tiro;
- Tshegetsa mogokgo, barutabana le badiri ba bangwe ba sekolo mo tiragatsong ya ditiro tsa bona tsa porofesanele;
- itshwara go ya ka taolelo e e beilweng mo go nna go nna mo maemong a boikanyego mo sekolong le babusisi ka nna;
- go dira ka dinako tsotlhe mo dikgatlhegong tse di siameng tsa sekolo

Jaaka MOGOKGO, Ke solofetsa go ikamaganya le dintlha tsotlhe tsa SACE tsa molawana wa maitsholo a porofesenale go:

- Tlhatlhosa tlhabololo ya boikanyego le tlotlo mo porofeseneng ka go diragatsa diabe tsa me tsa tsamaiso le boiteledipele ka bokgoni jwa me jotlhe;
- go nna mo nakong, go ipaakanya sentle le go nna le kgatlhego ka ga seabe sa me jaaka moeteledipele wa porofesenale;
- Leka go nna morutwana botshelo jotlhe;
- rotloetsa le go tshegetsa badiri ba me mo maitekong a tlhabololo ya diporofesene tsa bona;
- dira ka matlhagatlhaga go tlosa maitsholo a a seng a porofesenale a a jaaka dikamano tse di sa siamang tsa barutabana le barutwana le go tlhapelwa;
- netefatsa gore makwalotiko a a maleba, ditokomane le tshedimose tso e kgaoganelwa baamegi baba maleba ka bonako jo bo kgonegang;
- tsaya dikgato tse di tlokegang go netefatsa gore kgaolo/PED e amogela tshedimose tso yotlhe e e tlokegang ya go rebola didirisiwa tsa go ithuta le go ruta ka nako;
- netefatsa go PED/Kgaolo e amogela tshedimose tso yotlhe e e tlokegang go tsamaisa go tlatsa ka bonako diphatlhatiro;
- lebelela go tsamaya sekolo ga barutabana;
- lebelela go tsamaya sekolo ga barutwana le go leka go netefatsa gore ga go ngwana yo o seng mo sekolong go sa tlhokege;
- tlamela tshedimose tso ya ka gale go batsadi ka ga tswelelopele ya bana ba bona;
- go netefatsa gore QLTC mo sekolong sa me e dirisiwa ka bokgoni jotlhe jwa me le go netefatsa gore botlhokwa jwa matsholo bo tlhalogangwa ke banna le seabe botlhe fela segolo ke batsadi le setšhaba sa selegae;
- go tshegetsa SGB mo tiragatsong ya ditiro tsa yona

Jaaka Morutwana, ke solofetsa go:

- amogela gore lebakalegolo la go nna mo sekolong ke go ithuta le go tlhabologa mo thutong, loagong le mo setsong;
- obamela melao ya sekolo;
- tlotla molao le taolo ya barutabana;
- nna le seabe mo Makgotlheng a Kemedi ya Barutwana (LRCs) go sireletsa dikgatlhego tsa me;
- tlotla barutwana ba bangwe le go se kgetholole;
- tla maitsholo a a sa siamang a a jaaka bogodu, tshenyo, tllhaselo, tshotlakako ya thobalano, tiriso ya tagi le diritibatsi, le ditiro tse dingwe tse di kgoreletsang tswelotso ya thuto

Jaaka MORUTABANA, go ya ka Molawana wa SACE wa Maitsholo a Porofešenale, ke solofetsa go:

- ruta, go tseweletsa thuto le tlhabololo ya barutwna jaaka batho ka nosi;
- tlotla seriti le ditshwanelo tsa batho botlhe kwa ntle ga kgobelelo;
- godisa boikanyego le tlotlo mo porofešeneng;
- nna mo nakong, nna le kgatlhego, ipaakanyetsa dithutiso sentle, le ka tlhaloganyo le mmele tse di edileng.
- tokafatsa kitso ya me le bokgoni go nonofa go feta;
- tshegetsa tlhaeletsano e e siameng gareng ga barutabana le baithuti, mo gare ga barutabana kabo bona, le gareng ga barutabana le batsadi;
- tlamela tshedimose tso ya ka gale go batsadi ka ga tswelelopele ya bana ba bona;
- tlosa maitsholo a a seng porofešenale a a jaaka dikamano tsa barutabana le barutwana, go tlhapelwa, tiriso ya diritibatsi, tlhaselo, tshotlakako ya thobalano, le a mangwe;
- go dira gore ke nne teng go tlamela metshameko.

Jaaka MOTSADI, ke solofetsa go:

- nna le seabe mo ditirong tsa sekolo, go akaretsa mekgatlhong e e busang sekolo;
- go nna le dipuisano tsa ka gale le bana ba me ka ga dilo tsa kakaretso tsa sekolo;
- tlhola kamano e e itekanetseng, e e bulegileng gape e na le tirasanommogo le barutabana ba bana ba me;
- tlhola tikologo e e siamentseng go ithuta kwa gae;
- thusa ka go sireletsa didirisiwa tsa sekolo tse di jaaka dibuka tse di buisiwang, ditulo, ditafole le tse dingwe;
- Abelana ka moo ke kgonang ka teng, didirisiwa tse di tlhokegang mo thutong ya bana ba me;

Jaaka SETŠHABA, re solofetsa go:

- netefatsa gore ngwana mongwe le mongwe yo o tsenang sekolo o kwa sekolong;
- netefatsa tikologo e e bolokese gileng e e senang bosenyi mo sekolong, le go sireletsa sekolo le dithoto tsa sona gore di se senngwe;
- lebelela tiragatso ya sekolo, le go bega mathata kwa bothating jo bo maleba;

LETSHOLO LA GO ITHUTA LE GO RUTA GO GO BOLENG (QLTC)

QLTC e ikaelela go kokoanya setšhaba sotlhe go tshegetsatsa thuto e e boleng. Go fitlhelela se, mekgatlho ya kgokaganyo e tshwanetse go tlhodiwa kwa maemong a bosetšhaba, diporofense, dikgaolo (didika) le dikolo. Go dirisana mmogo ga dikomiti tsa QLTC tsa dikolo, dikgaolo, diporofense le bosetšhaba, di tla lebelela go ikamaganya ga banna le seabe ba ba farologaneg le ditsholofetso tsa bona mo tokafatsong ya go ithuta le go ruta go go boleng

Go tsibogela diitshimololelo tse tsotlhe le boineelo ke Puso le Poresitente, Lefapha la Thuto ya Motheo ka tshwaragano le balekane ba loago ba tlhomile Letsholo la go Ithuta le go Ruta go go Boleng (QLTC). QLTC e leka go dira gore thebolelo ya go ithuta le go ruta go go boleng e nna boammaruri ka maiteko a tshwaraganelo gareng ga Lefapha la Thuto ya Motheo, Diunione tsa barutabana, Mekgatlho e e Busang Dikolo, Batsadi, Barutwana, Baeteledipele ba Setso, Kgwebo, Ditšhaba, ELRC, SACE le Mekgatlho e mengwe e e nang le kgatlhego ka fa gare le kwa ntle ga lephata la thuto.

Moamegi mongwe le mongwe o ineetse mo letsholong ka go solofetsa mo pontsheng go tshegetsatsa le go obamela ditsholofetso tse di maleba le ka mekgatlho ya QLTC gore boineelo jwa bona mo ditsholofetsong bo sekasekiwe le go tshegediwa. QLTC e bonela kwa pele maemo a fa mekgatlho yotlhe e e feletseng ya QLTC e tla tlhomiwa le go lebelela gareng ga dilo tse dingwe tiragatso ya dilo tse di sa buisanelweng, ditsholofetso le manaane a mangwe a Lefapha

Ka jalo Letsholo la go Ithuta le go Ruta go go Boleng le ikuela go batho botlhe le mekgatlho go tsaya maikarabelo a tokafatso ya boleng jwa thuto

Maemo a gajaana kwa dikolong di le dintsi a akaretsa tse di latelang:

- Go dira go go bokoa ga baithuti mo dikolong.
- Kelo e e kwa godimo ya go se nne teng le go tla thari gareng ga barutabana ba le bantsi, badiredi ba lefapha le barutwana
- Ikemisetso e e kwa tlase le boineelo jwa barutabana ba le bantsi le badiredi ba lefapha;
- Tlhaelo ya dibuka tse di buisiwang le didirisiwa le ditlabakelo tse di seng mo maemong a a siameng kwa dikolong di le dintsi
- Tlhoko ya kamogelo le temogo ya barutabana ba ba maatlametlo, dikolo tse di atlegileng le baamegi ba ba abelang sentle mo thutong; le
- Ditiego mo go tseneleng dikgotlhang tsa badiri le dilo tsa kgalemo, tse di nang le ditlamorago tse di sa siamang mo go ithuteng le mo go ruteng
- mathata a barutwana ba bangwe ba ba nang le dikgoreletsi tsa go ithuta kwa dikolong tsa ELSEN

Maikaelelo a QLTC

Go rotloetsa ikamaganyo le dilo tse di sa buisanelweng go ralala dikolo tsa puso tsa Aforikaborwa mo boemong jwa Lefapha la Thuto ya Motheo, Diunione (SADTU, NAPOSASA, SAOU, PEU le NATU), le balekane botlhe ba loagoo le banna le seabe ba bangwe mo thutong, ka jalo ba abelana mo tokafatsong ya thebolelo ya tirelo, phediso ya khumanego le tlhabololo ya boitekanelo jwa loago mo baneng ba Aforikaborwa.

Pono ya QLTC

Bolekane gareng ga Lefapha la Thuto ya Motheo, Diunione le banna le seabe ba bangwe mo thutong le baamegi ke sediriso se se ikaelelang go rotloetsa le go sireletsa setso sa go ithuta le go ruta ka go tlhabelela Molawana wa Thuto e e Boleng gareng ga banna le seabe botlhe, go fitlhelela go ithuta le go ruta go go boleng go botlhe

Ditheo tse di Botlhokwa

- QLTC e ikaelela go aga bolekane le baamegi botlhe, bogolo segolo gareng ga DBE le Diunione tsa Barutabana le batsadi le dikolo;
- Lefapha le itlamile go tshegetsa barutabana, go dira gore badiredi ba lona ba rwale maikarabelo, go netefatsa gore didirisiwa tse di tlokegang di tlamelwa ka nako, le gore diphatlhatiro di tlatlwa ka bonako;
- Diunione tsothe tsa barutabana di tlamile ditokololo tsa tsona go nna mo nakong, ka fa diphaposing, di ipaakantse gape di ruta;
- Balekane botlhe ba itlamile go tihola maemo a banna le seabe botlhe ba tla bontshang boineelo jwa bona mo boporofesaneleng;
- Balekane botlhe ba itlamile go rotloetsa tlhabololo ya setso sa go ithuta, go ruta le boitiso mo dikolong tsothe;
- Balekane botlhe ba itlamile go fitlhelela tirelo e e boleng mo maemong othe;
- Banna le seabe botlhe ba itlamile go ikamaganya le ditiro le maikarabelo a bona; gape
- Banna le seabe ba itlamile go tlhoma dikolo tsothe jaaka disenthara tse di maatlametlo
- Tihola bolekane jo bo maatla le go netefatsa tiriso ya tsona e e atlegileng le NEDLAC

Maitlhomomagolo a le 4

- Go tsamaisa le go gokaganya tlhomo ya mekgatlo ya QLTC mo maemong othe a thulaganyo ya thuto go dirisa dilo tse di amanang le thuto tse sa buisanelweng mo dikolong tsa rona tsothe;
- Go netefatsa gore dilo tse di sa buisanelweng di a diragadiwa go netefatsa thebolelo ya go ithuta le go ruta e e boleng go ralala naga;
- Go kokoanya ditšhaba le go tihola temoso mo diabeng le makarabelong a baagi botlhe go ya ka botlhokwa jwa thuto e e boleng;
- Go lebelela tiriso ya QLTC le thebolelo ya go ithuta le go ruta go go boleng mo dikolong tsothe tsa puso

Mesola ya QLTC

- **Tshiamo** ke motheo wa QLTC, gore batho botlhe ba tshwarwe sentle le banna le seabe botlhe mo thutong ba dire go ya ka mathomeso a peomolao le dipholisi
- **Boporofesenale** bo botlhokwa mo katlegong le go fitlheleleng maikaelelo a rona. Bo kaya gore go itlama ka Molawana wa Thuto e e Boleng le go diragatsa maikarabelo le ditiro tsa rona ka bongwe ka tsela e e siameng go fitlhelela maitlomo a rona a thuto;
- **Tlotlo** ke motheo wa go dirisana le badiri mmogo ba rona, barutwana, makgotlataolo a dikolo (SGBs), Baetelediple ba Setso le ba bangwe. E kaya go utlwalela le go tsibogela ditshwanelo tsa batho
- **Tirisanommogo** ke motheo wa go fitlhelela dikgwetlho tsa isago. E kaya go aga bolekane le go dira mmogo go fitlhelela maitlomo a a tshwanang

Dintlha tsa go itsise maitlomo a togamaano le thulaganyo ya tiro ya QLTC

- Go netefatsa gore dilo tse di sa buisanelweng di a diragadiwa go fitlhelela thebolelo ya go ithuta le go ruta e e boleng go ralala naga;
- Go netefatsa tshegetso ya ditheo tsa tlhomo ya QLTC di fetisetwa go badiredi ba Lefapha, Barutabana, Barutwana, Batsadi, mekgatlho ya Setšhaba le go ditokololo tsotlhe tsa loago;
- Go kokoanya baamegi botlhe kwa maemong otlhe le kwa ntle ga thuto go abelana mo maikemisetsong a dilo tse di sa buisanelweng le ditheo tsa QLTC
- Go netefatsa gore Ditheo tsa bosetšhaba le tsa diporofense di tsaya maikarabelo a a feletseng go lebelela le go tshegetsa tiriso le tsweletso ya manaane a QLTC;
- Go abelana mo go laoleng go se nne teng go go kwa godimo le go tla thari gareng ga badiredi, barutabana le barutwana.
- Go abelana, ka tshwaragano le ELRC, mo go tiholong kagiso mo tirong gareng ga baamegi kwa ELRC
- Go rotloetsa baamegi botlhe go tlotla le go lemoga maatlametlo a mannye le tiragatso e e siameng mo, kgotsa kabelano e e siameng mo thutong, sk barutabana, bagokgo, dikolo, dikgwebo, batho, le diNGO,
- Go lemosa ditšhaba, dikgwebo, mekgatlho le ditokololo tsa loago go tshola dikolo tse di sa direng sentle le tse di atlegileng ka bobedi
- Go netefatsa tlhomo le maatlafatso ya mekgatlho yotlhe e e dirang e bile di feletse ya QLTC kwa maemong otlhe, ke gore Diporofense, Dikgaolo le Dikolo

Togamaano ya Tiriso ya Dithebolelkgolo

Dithebolelkgolo tse di latelang di botlhokwa mo tiragatsong e e atlegileng ya dilo tse di sa buisanelweng go tswala phatla gareng ga maemo a gajaana le maemo a a eletsegang a isago le go tlotlheletsa thebolelo e e siameng ya go ruta le go ithuta go go boleng mo dikolong ka :-

- Tihomo le maatlafatso ya mekgatlho ya QLTC
- Tsholo ya dikolo tse di sa direng sentle le tse di dirang sentle thata
- Temoso ya maatlametlo mo tiragatsong e e kwa godimo
- Taolo ya go se nne teng go go kwa godimo le go tla thari gareng ga badiredi ba lefapha, barutabana le barutwana
- Tihola kagiso mo tironing le tsweliso e e bonako ya dilo tsa kgalemo
- Go thapa ka ka nako lego abela dikolo barutabana
- Tokafatso ya kotlo ya kwa dikolong
- Theleso ya didirisiwa tse di maleba tse di tshegetsang barutwana le barutabana
- Tokafatso ya thulaganyo ya dipalangwa tsa bana ba sekolo
- Tokafatso ya ditlabakelo tsa motheo tsa sekolo
- Tokafatso ya tiragatso yotlhe ya mafapha, dikgaolo, didika le dikolo
- Tsamaiso e e lekaneng ya ditšhelete
- Tsamaiso ya kotsi le polokese go le pabalesego
- Laola tsietso le bobodu
- Tokafatso ya tsamaiso ya bokgoni jwa kharikhulomo
- Tokafatso ya ditsibogo le ditshoganyetso tse di kgoreletsang sekolo tse di jaaka matlhotlhapelo a tlhago, melelo ya tlhaga, jj.

Motlatsa Tona, Rre Enver Surty, o ruta mo phaposing kwa Sekolong se se Potlana sa Segonyane kwa Kapa Bokone, Phatwe 2011

Dibontshi tsa Togamaano go lekanyetsa katlelgo ya Manaane

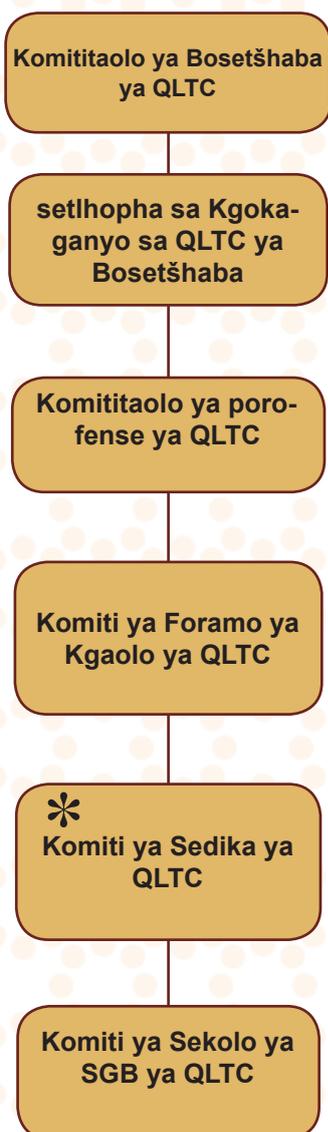
- Go ithuta le go ruta go go tokafaditsweng kwa dikolong
- Pholisi ya tseno le ditiro tsa yona di a diragadiwa
- Kelo e e fokoditsweng ya go se nne teng le go tla thari
- Barutabana ba nne nako e ntsi ka fa diphaposing ba ruta le go nna bonnye diura di le 7 kwa dikolong
- Tlanelo e e lekaneng le thebolelo ya dibuka tse di buisiwang
- Go bona tekano gareng ga boitshwaro jwa barutabana le temogo ya maatlametlo
- Maemo a a tokafaditsweng a phitlhelelo ya barutwana mo dikolong tse di tshotsweng tse di sa direng sentle
- bole Kane jo bo maatlafaditsweng le baamegi
- Tlhabololo ya setso tsa go ithuta, go ruta le boitiso kwa dikolong tsothe
- Phitlhelelo ya tirelo e e boleng kwa maemong otlhe
- Banna le seabe botlhe go ikamaganya le ditiro le maikarabelo a bona
- Tlhomo ya dikolo tsothe jaaka disenthara tsa maatlametlo

RE FITLHELELA JANG MAITLHOMO A RONA

(1) TLHOMO YA MEKGATLHO YA QLTC

Theo ya QLTC

*Mo go kgonegang teng

Mekgatlho ya QLTC

Maikarabelo

Maikarabelo a sepolotiki a QLTC a tla nna ao a Tona kgotsa diMEC. Maikarabelo a tiragatso le tsamaiso ya QLTC e tla nna ao a Mokaedi Kakaretso (DG) le Ditlhogo tsa diporofense tsa Lefapha (HOD)

Tiriso le maikarabelo a tsamaiso ka DG/diHOD a tshwanete go akaretsa fela ga a lekanyetswa go tse di latelang:

- a. Tlhomo ya mekgatlho ya baamegi e e feletseng ya QLTC mo maemong otlhe a lefapha ke gore diporofense, dikgaolo le dikolo
- b. Gokaganya le go lebelela tiriso ya letsholo kwa maemong otlhe.
- c. Lebelela ikaganyo ya baamegi mo ditsholofetsong tsa QLTC

Komititaolo ya Bosetšhaba ya QLTC (NQLTCSC)

Dikopano tsa Komititaolo ya Bosetšhaba ya QLTC di tshwanetse go tsamaisiwa ke Tona/Motlatsatona kgotsa Mokaedi-Kakaretso fela gape e tshwanetse go kopana bonnye gangwe mo kotareng

NSC e akaretsa badiredibagolo ba Lefapha la Thuto ya Motheo, Bagokgo ba Diunione tsotlhe tsa Barutabana, Ditlhogo tsa Mafapha a Diporofense a Thuto, dikemedi tsa mekgatlho e e Busang, Lekgotla la Baeteledipele ba Setso la Aforikaborwa, (CONTRALESA), Lekgotla la Barutabana la Aforikaborwa (SACE) Lekgotla la Dikamano tsa Badiri ba Thuto (ELRC) le Lekgotla la Baithuti la Aforikaborwa (COSAS)

Setlhopha sa Kgokaganyo sa Bosetšhaba sa QLTC (QCT)

Setlhopha sa QLTC sa Kgokaganyo e e Boleng (QCT) se akaretsa motsamaisi wa porojeke le dikemedi tsa Unione ya Barutabana tse di tshageditsweng mo Lefapheng la Thuto ya Motheo go dirisa tiriso le thebolelo ya manaane a QLTC go ralala naga

- QCT e rulaganyetsa Komititaolo ya Bosetšhaba ya QLTC dipegelo
- QCT e tsibogela ka bonako dingongorego go tswa mo setšhabeng ka kakaretso ka ga dilo tse di kgoreletsang thebolelo ya go ithuta le go ruta go go boleng;
- Manaane le diwekeshopo di tshwarwa ke QCT go tshegetsa letsholo
- Setlhopha sa Kgokaganyo ya Boleng (QCT) se tlhokega go lebelela ikamaganyo ya baamegi le dilo tse di sa buisanelweng

Dikomititaolo tsa Diporofense tsa QLTC (PQLTCSC)

Maikarabelo a QLTC mo porofenseng a kwa Ofising ya MEC.

Maikarabelo a tiriso le tsamaiso ya QLTC a tla nna a Ditlhogo tsa Lefapha (diHOD) mo porofenseng nngwe le nngwe. Tiragatso le maikarabelo a tsamaiso ka diHOD a tshwanetse go akaretsa mme a sa lekanyediwa go tse di latelang:

- a. . Tihomo ya ditheo tsa baamegi tse di feletseng tsa QLTC mo maemong otlhe a lefapha la porofense, bogolo segolo kwa dikolong
- b. Lebelela ikamaganyo ya baamegi mo ditsholofetsong tsa QLTC
- c. Gokaganya le go lebelela tiriso ya letsholo mo maemong otlhe mo porofenseng

Porofense nngwe le nngwe e tla tlhoma mekgatlo ya Komititaolo ya QLTC ya Diporofense. Mekgatlo ya Diporofense e tshwanetse go tsaya tsia botlhokwa jwa tekatekano, boemedi le botshwanaesi jwa porofense nngwe le nngwe. Theo ya boemedi jo bo bulengileng e tshwanetse go amana fela e tshwanetse go lekana kgatlhano le bogolo jo bo amogelesegileng le komiti e e lekanang. Dikopano tsa Komititaolo ya Diporofense ya QLTC di tshwanetse go tsamaisiwa ke MEC kgotsa HOD fela.

Fa QLTC e leka go dira thuto selo sa loago, maemo otlhe a mekgatlo ya QLTC e tshwanetse go akaretsa ka moo go kgonegang ka teng. Go ikaegile mo dipharologanong tsa diporofense, dikgaolo le dikolo tse di amegang, mekgatlho ya QLTC e ka akaretsa, fela esa lekanyetswa go tse di latelang:

- Dikemedi tsa SGB (Makgotla taolo a dikolo)
- Dikemedi tsa Diunione tsa Barutabana
- Dikemedi tsa mekgatlo ya Barutwana le kgotsa diRCL
- Mekgatlo ya bodumedi
- Baeteledipele ba setso
- Mekgatlo ya Setšhaba
- Borakgwebo kgotsa mekgatlo ya dikgwebo

Komititaolo ya Diporofense ya QLTC e tla akaretsa tse di latelang:

- tlhogo ya Lefapha e e tla bitsang le go tsamaisa dikopano;
- Mogokaganyi wa Porofense wa QLTC,
- Dikemedi tsa kgaolo;
- Baeteledipele ba diporofense ba Diunione e nngwe e nngwe ya diunione kwa ntle fela fa ba na le botokololo kwa diporofenseng;
- Kemedi ya Federašene ya Mokgatlo mongwe le mongwe o o busang;
- kemedi ya batsadi kgotsa baeteledipele ba selegae kgotsa baeteledipele ba setso kgotsa mekgatlo ya setso e e emelang ditšhaba mo porofenseng, le mekgatlo ya barutwana/baithuti

Diabe le Maikarabelo

Maikarabelo a PQLTCSC ke a a latelang:

- go gokaganya lenaane la QLTC mo Porofenseng;
- go netefatsa tlhomo ya mekgatlo ya QLTC kwa maemo a dikgaolo le dikolo;
- go lebelela tiriso ya letsholo la QLTC kwa maemong otlhe mo porofenseng;
- go rulaganya dipegelo, ka dikotara, mo maemong a go ikamaganya ga dikolo le dikgaolo malebana le tiriso ya letsholo;
- go gokagana le Lefapha la Porofense la Thuto, Dikgaolo le Dikolo;
- go rulaganya dipegelo le go dira dikatlanegiso go PED le NQLTCSC ka bobedi malebana le diphetho tsa dipegelo.

PQLTC e tshwanetse go kopana bonnye gangwe ka kotara

Foramo ya Kgaolo ya QLTC (DQLTCF)

Mekgatlo ya kgaolo e tshwanetse go tsaya tsia botlhokwa ja boemedi jo bo lekalekanang le botshwanaesi jwa porofense ya yona. Theo ya boemedi jo bo bulegileng e tshwanetse go amana fela e tshwanetse go lekana kgatlhano le bogolo jo bo amogelesegileng le komiti e e lekanang. DQLTFSC e tshwanetse go kopana bonnye gangwe ka kotara.

Foramo ya Kgaolo ya QLTC e tla akaretsa tse di latelang:

- Motsamaisi wa Kgaolo yo o tla bitsang le go tsamaisa DQLTCF ka dinako tsotlhe;
- Mogokaganyi wa Kgaolo wa QLTC;
- Kemedi ya sekolo sengwe le sengwe kgotsa ya dikolo;
- baeteledipele ba diunione e nngwe e nngwe ya diunione kwa ntle fela ga gore ba na le botokololo mo kgaolong;
- kemedi ya Federaišene nngwe le nngwe ya Mokgatlo o o Busang;
- kemedi ya batsadi kgotsa baeteledipele ba selegae kgotsa Dikgosi kgotsa mekgatlo ya setšhaba e e emetseng ditšhaba mo kgaolong; le
- Dikemedi tsa mekgatlo ya barutwana le/kgotsa diRCL

Diabe le Maikarabelo a DQLTCF

Maikarabelo a Foramo ya Kgaolo ke a a latelang:

- kopana pele bonnye gangwe mo kgwedding le gangwe ka kotara go go tla akanngwang fa tswelletso e fetsa go dirisiwa ka katlego;
- gokaganya le go lebelela tiriso ya letsholo mo maemong otlhe mo kgaolong: maemo a Kgaolo, Sedika le Sekolo;
- netefatsa go ikamaganya le tse di sa buisanelweng ke banna le seabe
- netefatsa tlhomo ya mekgatlo e e farologaneng tsa QLTC mo didikeng le mo dikolong;
- bega, bonnye ka kotara, ka ga nonofo ya letsholo kwa maemong a didika le a dikolo kwa Komititaolong ya Porofense ya QLTC;
- netefatsa gore dipegelo di amogelwa go tswa kwa sekolong sengwe le sengwe jaaka le fa go ka tlhomamisiwa ke PQLTCSC;
- Go gokaganya le PDE, Dikgaolo le dikolo ka ga dilo tse di tlhagisitsweng mo dipegelong tsa didika le dikolo; le
- rulaganya dipegelo le go dira dikatlanegiso kwa diPDE le SQLTC le komiti ya SGB malebana le diphetho tsa dipegelo.

Komiti ya sekolo ya QLTC (SQLTCSGBC)

Komiti e e tshwanetswe go bonwa e le komiti e e botlhokwa thata ya QLTC gonne e akaretsa barutabana, batsadi, badiredi ba lefapha, barutwana le setšhaba ka tlhamalalo. Ke sedirisiwa se se botlhokwa thata go fitlhelela maitlomo a thuto e e boleng go botlhe ka go dira le go kokoanya ditokololo tsotlhe tsa loago mo thutong

Tlhamo ya komiti ya sekolo (SQLTCSGBC)

SQLTCSGBC e tla nna komiti ya Mokgatlo o o Busang Sekolo mme e tshwanetse go akaretsa tse di latelang:

- tokololo ya SGB e e tla tsamaisang sekakomiti;
- Mogokgo;
- boemedi jo bo maleba jwa barutabana (ke gore a le mongwe go tswa kwa unioneng nngwe le nngwe e e emetseng badiri);
- motsadi kgotsa setšhaba kgotsa mekgatlo ya bodumedi fa go le maleba;
- Kemedi ya RCL kwa dikolong tse digolwane; le
- kemedi ya kgaolo kgotsa ya sedika (fa go kgonegang teng)

Diabe le Maikarabelo

Diabe le maikarabelo a komiti ya sekolo (SQLTC SGB) ke a a latelang:

Jaaka komiti-tlase ya SGB, go botlhokwa gore komiti ya sekolo ya QLTC e bebele SGB ka ga diphetho tsa yona ka gale, dikgato tse di tshithintsweng le go tlamela thuso le kgakololo mo setšhabeng go tla poeletso ya ditiro. Go na le dintlhakgolo di le pedi tsa diabe le maikarabelo a SQLTC SGB. Tsona ke:

- Go lebelela go ikamaganya le dilo tse di sa buisanelweng kwa sekolong
- Go bega dikgwetlho le dikgato tse di rulagantsweng tse di tla tsewa mo sekolong le mo setšhabeng mo SGB le mo mokgatlong wa Kgaolo wa QLTC; le
- Go kokoanya sekolo le setšhaba ka kakaretso go tshegetsa letsholo la QLTC go fitlhelela thuto e e boleng go botlhe

Ka kakaretso se se kaya gore komiti ya QLTC SGB e tshwanetse go:

- netefatsa gore banna le seabe botlhe ba tshegetsa ditsholofetso tsa bona mo dikolong le gore dikolo di fitlhelela ditaolelo le ditlhokego tsa letsholo;
- netefatsa gore banna le seabe kwa sekolong – go akaretsa mogokgo le barutabana le badiri ba tsamaiso, barutwana, batsadi le ditokololo tsa setšhaba- ditlhaloganyana botlhokwa le nonofo ya letsholo la QLTC gape di nna le seabe ka botlalo mo mokgatlong wa komiti ya SQLTC SGB;
- lebelela le go bega dikgwetlho le dikatlego tsa letsholo la QLTC le nonofo ya lona ya go kokoanya banna le seabe bottle ba sekolo go fitlhelela ditaolelo tsa letsholo la QLTC le dilo tse di sa buisanelweng;
- gnetefatsa gore go na le tshegetso e e lekaneng e e newang letsholo ka go tlhaeletsana le batsadi le setšhaba; le
- neelana ka dipegelo ka gale jaaka go tlhokega go DQLTCF ka ga nonofo ya letsholo kwa maemong a sekolo
- (Bona Mametlelelo A, Ditsebe 58-59 go bona dikao tsa mananetema le dikaelo tsa tebelelo);

RE FITLHELELA JANG MAITLHOMO A RONA

**(2) GO TLHALOGANYA DILO TSE DI SA
BUISANELWENG**

GO TLHALOGANYA DILO TSE DI SA BUISANELWENG

Maitlhomomagolo a QLTC ke go tsamaisa le go gokaganya tlhomo ya mekgatho ya QLTC mo maemong otlhe a thulaganyo ya thuto go dirisa dilo tse di sa buisanelweng tse di amanang le thuto mo dikolong tsa rona tsotlhe

Didirisiwa tsa tebelelo tsa komiti ya sekolo ya QLTC SGB

QLTC e tlhoka gore barutabana botlhe le badiredi go ikamaganya le dilo tse di sa buisanelweng ka maiteko a go tlamela thuto e e boleng go botlhe le ka jalo dintlha tse di tla lebelelwang di maleba mo letsholong

Tiro ya komiti ya sekolo ya QLTC ke:

- Go lebelela le go bega ka ga gore sekolo se dira jang le go tthagisa dikgwetlho dingwe le dingwe le dikatlego
- Go kopana ka gale go buisana ka tswelolepele ya sekolo
- Go kokoanya setšhaba go tshegetsisa sekolo

Komiti ya sekolo ya QLTC e tshwanetse go ipotsa dipotso tse di bothokwa tse di latelang:

- Dilo tse di sa buisanelweng di kaya eng go ya ka sekolo sa rona? A sekolo sa rona se a dira?
- Ke eng se re ka se dirang go netefatsa gore re fenyisa dikgwetlho go fitlhelela dilo tse di sa buisanelweng?
- Re ka akaretsa jang setšhaba go tshegetsisa maiteko a rona a go fitlhelela go ithuta le go ruta go go boleng?

bothokwa go lokolola bowetso jwa dilo tse di sa buisanelweng:

'Re gatelela dilo tsa rona tse di sa buisanelweng. Barutabana ba tshwanetse go nna ka fa phaposing, ka nako, ba ruta, basa ithokomolose tiro gape ba sa sotlakake barutwana! Bana ba tshwanetse go nna ka faphaposing, ka nako, ba ithuta, ba tlotle barutabana le bana ba bangwe, gape ba dire tirogae ya bona...'

Poresitente Zuma, Puo ka ga maemo a Setšhaba, 03 Seetebosigo 2009 President Zuma,

Poresitente o ne a gatelela gape DiT di le tharo tsa gore go ithuta go diragale. Tsone ke ("Teachers on time, teaching with relevant textbooks,) go kaya gore barutabana ba nne mo nakong, ba ruta ka dibuka tse di buisiwang tse di maleba, ba newa katiso e e maleba le go ikamaganya le dilo tse di sa buisanelweng"

Ketelo ya ga Poresitente Jacob Zuma kwa Sekolong se se Potlana sa Vulumzi, East London, Seetebosigo, 2011

Lenaneo le le latelang le bontsha dilo tse di sa buisanelweng gape le neelana ka dithaloso gore goreng dilo tse di sa buisanelweng di sa fitlhelelwe:

Dilo tse di sa buisanelweng	Dibontshi	Mabaka a a ka nnang teng
<i>Barutabana ka mo phaposing mme badiredi mo diofising tsa bona kgotsa mo mafelong a bona a tiro</i>	Go se nne teng go go kwa godimo	Go tsenela dikatiso tsa diwekeshopo kgotsa dikopano ka nako ya sekolo Ngosalala/hutsafala Lwala kgotsa go sa itekanela Tlhoko ya kamogelo le temogo ya barutabana le badiredi ba ba maatlametlo
<i>Barutabana ba ruta le badiredi ba rebola go ya ka tlhaloso ya bona ya tiro</i>	Ba le ka fa phaposing fela ba sa ipaakanyetsa go ruta Ba le ka fa ofising fela ba sa tlamele didirisiwa tse di tlhokegang le tshegetso mo dikgaolong le mo dikolong	Ngosalala Ga go thulaganyo ya kharikhulomo kwa Porofenseng, Kgaolong le kwa Sekolong Tlhoka tlhabololo ya barutabana le badiredi Barutabana ba ruta dirutwa tse ba se nang dikwalo tsa tsona/Badiredi ba ba thapilweng jaka batseneledi mo dirutweng tse ba senang dikwalo tsa tsona Tlhaelo ya barutabana/batseneledi ba kharikhulomo Diphaposi tse di tletseng thata
<i>Go se ikgatholose tiro</i>	Barutabana ga ba ipaakanya, ga ba tshwae tiro ya barutwana ka gale, ga ba neye batsadi ditshwaelo ka gale Ga ba itshware ka mokgwa wa porofesenale	Ngosalala Ga go thulaganyo ya kharikhulomo kwa Sekolong, Kgaolong le kwa Porofenseng Tlhoka tlhabololo ya barutabana/badiredi
<i>Go se sotlakake barutwana</i>	Go sotlakaka barutwana ka go ba itaya le ka thobalano	
<i>Naya barutwana le batsadi tshwaelo ka gale</i>	Go se nne teng Go tlogela dikolo Go se ye sekolong ka letsatsi Go rongwa ke barutabana go dira ditiro tsa bona	Ngosalala Tlhoka maikarabelo a go ithuta Ga se nne le kaelo ka ga ditshono tsa boiphediso jwa isago Go se nne le dikao tse di atlegileng Tlhaelo ya tshegetso go tswa kwa gae Botswasetlhabelo jwa tiriso dikgoka Tiriso botlhaswaya diritibatsi
<i>Banaba tshwanetse go nna ka mo phaposing</i>	Go se nne teng mo sekolong Go tlogela dikolo Go se tsenele dithuto tsothe tsa letsatsi Go rongwa ke barutabana go dira ditiro tsa bona	Ngosalala Tlhaelo ya maikarabelo mo go ithuteng Go se nne le kaelo ka ga ditshono tsa boiphediso jwa isago go tswa mo dikolong, kgaolong le mo porofeseng Go se nne le dikao tse di atlegileng Tlhaelo ya tshegetso go tswa kwa gae le go se nne le manaane go tswa mo dikolong, kgaolong le mo porofenseng go thusa barutwana kgosa batsadi Go sotlega mo mmeleng, maikutlong, kgotsa tshotlakako ya thobalano
<i>Bana ba tshwanetse go nna mo nakong</i>	Go tla thari kwa sekolong	Ngosalala Tlhaelo ya maikarabelo a go ithuta le tshegetso ya barutwana ba ba mo tlalelong Tlhaelo ya tshegetso go tswa kwa gae, sk., Dikhutsana kgotsa malapa a a eteletsweng pele ke bana Go se nne le dipalangwa tsa sekolo

Dilo tse di sa buisanelweng	Dibontshi	Mabaka a a ka nnang teng
<i>Ban aba tshwanetse go ithuta</i>	Phitlhelelo e e bokoa ya barutwana	Tlhaeletsano e e bokoa gareng ga sekolo le morutwana malebana le ditsholofelo Molawana wa maitsholo o go sa ikamaganngweng le ona Go se nne le dibukatiro kgotsa dibuka tse di buisiwang Go se nne le ditafole kgotsa ditulo Tlanelo e e bokoa ya dikago Go tshwarwa ke tlala Go lapa-Go se nne le dipalangwa tsa sekolo Go lwala kgotsa go se itekanele Go se nne le setso sa maikarabelo a go ithuta gareng ga barutwana le malapa a bona
<i>Bana, barutabana le badiredi ba tshwanetse go nna le tlotlo</i>	Dikgoka Maitsholo a kgoreletso ka fa phaposing Tlhaelo ya tlhokomelo le tshegetso go barutwana Boitshwaro jo bo sa siamang, go se nne bonako le go se tshware batho sentle	Go se nne le setso sa tlotlo le mesola e mengwe kwa sekolong, kgaolong, le kwa Porofenseng Molawana wa maitsholo wa Sekolo le Molawana wa Metheo go badiredipuso e go sa ikamaganngweng le ona
<i>Bana, barutabana le badiredi ba tshwanetse go dira tiro ya bona</i>	Bana, barutabana le badiredi ba itlhokomolosa ditaelo tsa go dira tiro ya bona Thebolelo ya tirelo e e bokoa Ditiego mo go tsibogeleng dikopo tsa sekolo le tsa kgaolo	Go nna le boipato Go se nne le lelapa le le tshegetsang kwa gae/tshegetso le kaelo go tswa mo tsamaisong Go nna le maikarabelo a le mantsi a lelapa Tlhaelo ya didirisiwa kwa gae, sekolong , kgaolong le kwa sekolong
<i>Di T di le tharo</i>		
<i>Go ruta dibuka tse di buisiwang</i>	Go se nne le dibuka tse di buisiwang kgotsa dibukatiro tse di mmalwa tse di teng go barutwana le barutabana ka fa phaposing kgotsa kwa gae	Go se rebolwe kgotsa go rebolwa thari ga dibukatiro le dibuka tse di buisiwang Tlhaelo ya dibukatiro kgotsa dibuka tse di buisiwang – go se nne le dibuka tse di buisiwang kgotsa dibukatiro go morutwana mongwe le mongwe Dibukatiro le dibuka tse di buisiwang tse di amogetsweng kwa sekolong fela di sa abiwa Bana ba latlha dibuka kgotsa ba a di senya Ga go thulaganyo ya go tsewa ga dibuka se di buisiwang mo sekolong
<i>Tshegetso ya tlhabololo go barutabana le badiredi ya ka gale</i>	Tshegetso e e sa lekanang go barutabana le badiredi	Didirisiwa tse di sa lekanang kwa dikolong, dikgaolong le kwa diporofenseng

RE FITLHELELA JANG MAITLHOMO A RONA

(3) TEBELELO LE GO BEGA MO MAEMONG OTLHE A QLTC

TEBELELO LE GO BEGA MO MAEMONG OTLHE A MEKGATLHO YA QLTC

Tebelelo le go bega mo maemong otlhe a ditheo tsa QLTC ke dintlha tse di botlhkwa tsa letsholo go tokafatsa go ithuta le go ruta go go nang le boleng mo dikolong tsa rona tsothle

Ditokololo tsa mekgatlho mengwe ya QLTC, e ka nna dikomiti tsa Sekolo, Sedika, Kgaolo Porofense kgotsa tsa Bosetšhaba, fa go lebelelwa setlhopho se se totobetse sa thulaganyo, se na le kamano le o mongwe le dikomiti tsa tlaleletso. Mathata le dikatlego tse di itemogetsweng mo maemong a sekolo, sekao, di tshwanetse go akarediwa mo dipegeleng tse di tshohegang mo komiting le tse di tla isiwang kwa maemong a a latelang

Dipholo tsa tebelelo ya tiriso ya “dilo tse di sa buisanelweng” kwa maemong a sekolo di tshwanetse go begelwa SGB le Sedika kgotsa Kgaolo mo kopanong nngwe le nngwe ya komiti

Dipegelo tsothle tsa tebelelo, le mathata mangwe le mangwe a a supilweng, a tshwanetse go fitlha kwa thulaganyong ya Bošetshaba ya QLTC, bogolo segolo fa go sa samaganngwa le ona sentle ke mekgatlho ya maemo a QLTC a porofense, kgaolo le sekolo

Mokgwa wa bobedi o o ka dirisiwang ke baamegi ke go netefatsa gore dipholo tsa tebelelo di begelwa dikemedi tsa tsona tsa baamegi kwa maemong a Sedika, Kgaolo, Porofense le Bosetšhaba go netefatsa gore go samaganngwa le tsona mme ka go dira jalo go tshagediwa tsewaleto ya sekolo

Dipuisano le tumalano mo pegeleng e e botlhokwa thata e e rulagantsweng ke komiti ya QLTC ya sekolo, e e rekotang dikatlego le mathata ka bobedi, e tla fetisetwa kwa komiting ya QLTC ya SGB le Kgaolo/Sedika

Maemo a QLTC a go bega

*Mo go kgonegang teng

Tebelelo le Pego ya QLTC ka go tseletsapele dipholo tsa tlhatlhubo ya ngwaga ya Bosetšhaba le dipholo tsa Mophato wa 12 tsa NSC

AA e kaya ANA, NSC le tlhatlhubo nngwe le nngwe ya ngwaga e e dumeletsweng ke DBE le kgotsa PED.

Go Busa

Botlhokwa jwa go lebelela dikgato tse di tseilweng mo phaposing nngwe le nngwe, kwa sekolong, bogolo segolo kwa maemong a sedika le kgaolo, le mo maemong a porofense malebana le “maano a tokafatso” a a tswang mo tlhatlhubong ga a kitla a gatelelwa go feta.

Komiti ya SGB ya Sekolo ya QLTC

- dipholo tsa di kgaoganelwa le komiti ya SGB ya QLTC
- Leano la tokafatso le kgaoganelwa le QLTC
- Tumalano e fitlhelelwa gore dipholo ka bobedi le leano la tokafatso le kgaoganetswe jang le batsadi le setšhaba.
- Tumalano e a fitlhelelwa gore tebelelo ya leano e tla diragala jang le gore tsewelelopele kgotsa tlhaelo ya yona e tla bolelelwa jang setšhaba.
- QLTC ya Sekolo e tla dirisa sekaelo sa tebelelo , e e tihamilweng ke SC ya Porofense ya QLTC go begela Sedika/Kgaolo...

Maikarabelo a QLTC ya Sedika/Kgaolo

- Dipholo tsa AA tse di maleba di kgaoganelwa dikomiti tsa Sedika/Kgaolo (C/D) tsa QLTC
- Leano la Tokafatso ya C/D le kgaoganelwa dikomiti
- Tumalano e a fitlhelelwa ya gore tebelelo ya leano e tla diragala jang mo maemong a C/D.
- Komiti e tla sekaseka dipegelo tse di amogetsweng ke dikolo le go atlanegisa ditogamaano go samagana le mathaga a a supilweng
- QLTC ya C/D e tla dirisa sekaelo sa tebelelo, se se tihamilweng ke SC ya Porofense ya QLTC go begela Sedika/Kgaolo

Didika/Dikgaolo

Leano la Sedika le Kgaolo le tla akanya:

- maemo a tsamaiso, tshegetso ya kharikhulomo le PD e e newang sekolo
- Bokgoni jwa tsamaiso jwa mogokgo.
- Bokgoni jo bo kopaneng jwa tsamaiso jwa SMT.
- Diphatlhatiro kwa sekolong, tse di akaretsang SMT.
- Dikwalo le maitemogelo a barutabana, mo dirutweng tse go lemogilweng tiragatso e e bokoa mo go tsona.
- Go nna teng ga LTSM kwa sekolong, mo dirutweng tse di supilweng (sk. Mmetshe).
- A barutabana ba nna nako e e tlhokegang mo serutweng?

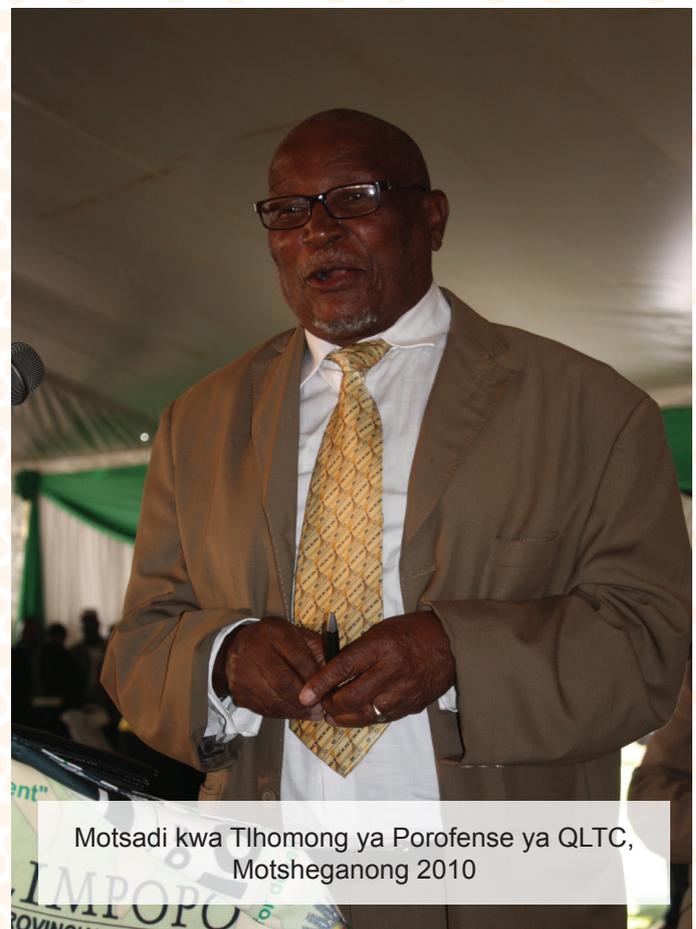
Tshegetso ya dirutwa kwa dikolong

Motseneledi wa serutwa o tshwanetse go:

- Tsaya maikarabelo a go samagana le dilo tse di amanang le serutwa, tse di ka akaretsang:
- samagana le tlhaelo ya kitso le bokgoni mo dirutweng/mafelong
- thusa ka manaane le thulaganyo ya sekolo, phaposi, thulaganyo ya sekolo le go ruta
- Tlhabololo ya manaane a tlhatlhubo.
- Tlhabololo ya ditiro tsa tlhatlhubo tse e leng tsa theo e e maleba.
- Katisa barutabana mo go sekasekeng ntlhana kwa maemong a sekolo
- Tlhabololo ya manaane a paakanyo a a kwaileng mafelo a a totobetse a bokoa

Maikarabelo a Komititaolo ya Porofense ya QLTC SC

- HOD e tla kgaoganela togamaano le QLTC SC e e teng mo maemong a porofense e e tla tsibogelang dipholo tsa ditlhatlhubo go akaretsa ditogamaano tsa tokafatso, ke di tseweletso dife tse di teng le gore ke nako efe e tebelelo e leng ka yona.
- SC e tla sekaseka dipegelo tse di amogetsweng ke CD le go atlanegisa ditogamaano go samagana le mathata a a supilweng.
- SC e tla dirisa sekaelo sa tebelelo go begela SC ya Bosetšhaba

Motsadi Tlhomong ya Porofense ya QLTC, Motsheganong 2010

SEDIRISIWA SA TEBELELO SA IPAKANYO YA POROFENSE

Leina le Porofense: _____

Aterese ya Ofisi: _____

Leina la Tlhogo ya Lefapha: _____

(di) Nomore ya Kgalagano: _____

Fekese: _____

Aterese ya Imeili: _____

(ba)Mogokaganyi waQLTC: _____

1. DIDIRISIWA TSA KHARIKHULOMO:-

	Dilo tse sa buisanelweng	Diphetho/Bopaki	Ditshwaelo/ Kgwetlho
1.	Netefaditse thebolelo ya LTSM kwa dikolong tsotlhe pele ga bokhutlo jwa ngwaga o o fetileng		
2.	Bapaditse diphathatiro tsotlhe gape ba netefaditswe gore dithapo di khutlisitswe		
3.	Tsamaisitse tshupo le thapo ya barutabana botlhe ba phetotekanyetso		
4.	Netefaditse gore matlole otlhe a ngwaga o o fetileng a duetswe dikolo tsotlhe le ao a ngwaga wa gajaana wa thuto a mo lenaneng		
5.	Dipegelo tsa thuno le maano a tsenogare mo dirutweng le bokgoni jo bo tlhokegang mo diporofenseng di rulagantswe.		
6.	Lenaane la Porofense la katso ya kharikhulomo la ngwaga le abetswe dikgaolo tsotlhe		
7.	Go abilwetswe Dikgaolo direjisetara tsa tseno ya barutwana le barutabana ka bobedi le gore di lebelela tiriso ya dipholisi		

2. DITLAMELO TSA KHARIKHULOMO:

8.	GoTsamaisitse le go lebelela ditsweletso tsa kamogelo ya barutwana mo dikolong tsotlhe le go rulaganya pegelo e e feleteng		
9.	Dirisitse mekgwa ya go lebelela tiragatso ya Kgaolo ya tshegetso ya dikolo malebana le tiriso ya kharikhulomo. Tlhabololo ya barutabana le ditogamaano go samagana le dipholo tsa ANA le dibontshi tse dingwe.		
10.	Khutlisitse le go aba dithulaganyo tsa kaelo ya kharikhulomo tsa Porofense, go akaretsa dithulaganyo tsa ngwaga le kotare mo Dikgaolong		
11.	Tlametse Dikgaolo ka dikaedi tsa Porofense ka ga lenanetiro la dirutwa, lenanetiro la kgololo, lenanetiro la tiro ya fa fatshe, jj		

3. POLOKESEGO LE PABALESEGO:

12.	Tlametse Dikgaolo ka mekgwa ya Polokesego le Pabalesego go laola metsamao ya baeng le dikaedi tsa pholisi		
13.	Tlhamile le go aba Tlhatlhobo ya Porofense ya Kotsi le Dithulaganyo tsa Tsenogare le dikaedi tsa sefelo, dintlha tsa kotsi ya boitekanelo, ditekanyetso tsa go lwantsha bosenyi, diritibatsi le dikhuduego		

4. DITLABAKELO TSA SEKOLO:

14.	Thulaganyo ya tsamaiso ya go baakanya mathata a magolo a ditlabakelo e teng ka dinako tse di totobetseng tsa thebolelo le kabo ya tekanyetsokabo, sk. marulelo a a dutlang, dipota tse di wang, tlhalelo ya diphaposiborutelo, dikolo tse di sentsweng ke difefo		
-----	--	--	--

5. GO BUSA LE BOETELEDIPELE:

15.	Mekgatlho ya QLTC ya Porofense e e tlhomilweng ka Dintlha tse di totobetseng tsa Kaelo le thulaganyo go lebelela tiriso ya dilo tse di sa buisanelweng.		
-----	---	--	--

Provincial Head of Department/Designated Official: _____ Date: _____

SEDIRISIWA SA TEBELELO SA IPAACKANYO YA KGAOLO

Kgaolo: _____
 Aterese ya Ofisi: _____
 Leina la Mokaedi wa Kgaolo: _____
 (di)Nomore ya Kgolagano: _____
 Fekese: _____
 Aterese ya Imeili: _____
 (ba)Mogokaganyi wa QLTC: _____

1. DIDIRISIWA TSA KHARIKHULOMO:-

	Dilo tse di sa buisanelweng	Diphetho/Bopaki	Ditshwaelo/Kgwetho
1.	GNetefaditse gore LTSM e reboletswe dikolo ka nako		
2.	Netefaditse gore dikolo tsotlhe di khutlisitse ditsweletso tsa tlhopho le dipotsotherisano le gore dithapo di khutlisitse.		
3.	Feditse tshupo le tsweliso ya thapo go barutabana botlhe ba phetotekanyetso.		
4.	Netefaditse gore matlole a ngwaga wa gajaana wa thuto a duetswe dikolo tsotlhe		
5.	Pegelo ya thuno le thulaganyo ya tsenogare mo dirutweng tse di tlhokegang e bile di le botlhokwa di rulagantswe mme di a isiwa kwa Porofenseng		
6.	Tlametse dikolo ka dikaedi tsa kharikhulomo ka ga lenanetiro la dirutwa, lenanetiro la kgololo, lenanetiro la tiro ya fa fatshe, jj		

2. DITLAMELO TSA KHARIKHULOMO:

7.	Tsamaisitse le go khutlisa ditsweletso tsa kamogelo kwa dikolong tsotlhe		
8.	Abile direjisetara tsa tseno tsa barutwana le barutabana ka bobedi mo dikolong le gore ba lebelela tiriso ya dipholisi tsa tseno		
9.	Tlhagisitse le go aba dithulaganyo tsa tsamaiso ya Kharikhulomo ya Kgaolo, go akaretsa dithulaganyo tsa ngwaga le tsa kotare tsa tiro mo dikolong tsotlhe		
10.	Thusitse dikolo ka tlhabololo ya dithulaganyo tsa tsona tsa kharikhulomo ka ga dipholo tsa ANA kgotsa dipholo tsa mophato wa 12 kgotsa sebontshi sengwe le sengwe		

3. POLOKESEGO PABALESEGO:

11.	Dikolo di tlametswe ka mekgwa ya polokesego le pabalesego go laola metsamao ya baeng le dikaedi tse dingwe tsa pholisi		
12.	Abile thulaganyo ya tlhatlhobo ya kotsi le thulaganyo ya tsenogare ya sefelo, dintlha tsa kotsi ya boitekanelo, ditekanyetso tsa go lwantsha bosenyi, diritebatsi, le dikhuduego le go lebelela tiriso ya yona		

4. DITLABAKELO TSA SEKOLO:

13.	Dirile thulaganyo ya tsamaiso ya mathata a magolo otlhe a ditlabakelo a a begilweng ke dikolo sk. marulelo a a dutlang, dipota tse di wang, ditlhaelo tsa diphaposiborutelo, dikolo tse di sentsweng ke difefo		
14.	Baakantse mathata a ditlabakelo le a mangwe a a begetsweng Porofense sk. dikolo tse di sentsweng ke difefo, ditlhaelo tsa diphaposiborutelo, ditlabakelo se di sa siamang		

5. TLHABOLOLO YA MORUTABANA:

15.	Tlhagisitse le go aba Thulaganyo la Lenaane la Kgaolo la Tlhabololo ya Barutabana la ngwaga wa thuto		
-----	--	--	--

6. GO BUSA LE BOETELEDIPELE:

17.	Tihomile diforamo tsa Kgaolo tsa QLTC ka dintlha tse di totobetseng tsa Kaelo go lebelela ikamaganyo le tiriso ya dilo tse di sa buisanelweng	
-----	---	--

Provincial Head of Department/Designated Official: _____ Date: _____

SEDIRISIWA SA TEBELELELO SA IPAAKANYO KWA MAEMONG A SEKOLO

Leina la Sekolo: _____
 Aterese ya Sekolo:Kgaolo: _____
 Nomore ya EMIS: _____

 Leina la Mogokgo:(di)Nomore ya kgolagano: _____
 Dinomro tša boikgokaganyo: _____
 Fekese: _____
 Aterese ya Imeili: _____
 (Ba) Mogokagany wa QLTC: _____

1. Ditlabakelo tsa Sekolo:

MOGOKGO LE SETLHOPHA SA TSAMAISO YA SEKOLO		
Dilo tse di sa buisanelweng	Diphetho/Bopaki	Ditshwaelo/Kgwetlho
A go na le ditafole le ditulo tse di lekaneng go morutwana mongwe le mongwe		
Fa go sa nna jalo ke barutwana ba le kae ba ba amegileng		
A thoto ya sekolo e tsentswe terate sentle le gore e bolokesebile?		
A sekolo se na le laeborari e e dirang e e nang le didirisiwa?		
A laboratori ya Saense e na le didirisiwa le gore di a dira?		
A sekolo se na le metsi a a lekaneng le didirisiwa tsa bophepa?		
A lenaane la kotlo le dira ka nonofo?		
A sekolo se na le didirisiwa tsa metshameko?		
A sekolo se phepa ka kakaretso?		
A go na le thulaganyo ya tlamelo ya mathata a ditlabakelo?		
A go na le Mathata a Ditlabakelo le gore a begetswe Kgaolo sk. marulelo a a dutlang, dipota tse di wang, ditlhaelo tsa diphaposiborutelo?		

2. TLAMELO YA KHARIKHULOMO:

MOGOKGO LE SETLHOPHA SA TSAMAISO YA SEKOLO		
Dilo tse di sa buisanelweng	Diphetho/Bopaki	Ditshwaelo/Kgwetlho
Sekolo se na le dithulaganyo tsa tsamaiso ya Kharikhulomo, go akaretsa <ul style="list-style-type: none"> • Dithulaganyo tsa ngwaga le kotara tsa tiro • Mananetiro a Thuto le ditiro tsa kwa ntle ga phaposiborutelo 		
A sekolo se itsisetswe ka ditsholofelo tsa tiriso ya kharikhulomo?		

A sekolo dipholo tsa ANA, dipholo tsa mophato wa 12 kgotsa dibontshi dingwe di dirisitswee jaaka motheo o dithulaganyo tsa kharikhulomo di thamilweng ka teng?		
A kamogelo ya barutwana mo ngwageng wa gajaana wa thuto e khutlisitswe ka nako?		
A kamogelo ya barutwana mo ngwageng wa gajaana wa thuto e khutlisitswe ka nako?		
A direjisetara tsa barutwana le barutabana di teng le gore di a laolwa?		
A pholisi ya tseno ya barutwana e teng?		
A morutwana mongwe le mongwe o na le buka e e buisiwang ya serutwa sengwe le sengwe?		
Fa go sa nna jalo o na le ba le kae le mo mafelong afe?		
A barutabana botlhe ba abetswe dirutwa tse ba nang le dikwalo tsa tsona?		
Fa go sa nna jano ke ba le kae le mo mafelong afe?		
Ba abetswe diphaposi mo ngwageng wa gajaana wa thuto		
A go na le diphaposi kgotsa dirutwa tse di se nang barutabana?		
Fa go na le barutwana ba ba amegileng ke kgato efe e tshwanetsweng go tsewa go baakanya seo?		

3. DIDIRISIWA TSA KHARIKHULOMO:

Dilo tse di sa buisanelweng	Findings/Evidence	Remarks/Challenges
Tlanelo ya morago e khutlisitswe <ul style="list-style-type: none"> Diphatlhatiro di tladitswe Barutabana ba phetotekanyetso ba supile le go dirisiwa 		
A dikwalelo tsotlhe (tse di beeleditsweng) di rebotswe kwa sekolong pele ga go bulwa ga ngwaga o moša wa sekolo?		
A di abetswe barutwana botlhe?		
A go na le ditlhaelo?		
A go amogetswe dibukatiro ka dipuo tse di nepagetseng?		
A thulaganyo ya go busetsa dibuka tse di buisiwang e teng?		
Fa o re Ee, a thulaganyo e a atlega?		
Abetswe diphaposi mo ngwageng wa gajaana wa thuto?		

4. TLHABOLOLO YA BARUTABANA:

Tšeo di sa boledišanwego	Diphetho/Bopaki	Ditshwaelo/Dikgwetlho
A Thulaganyo ya Tlhabololo ya Barutabana e teng?		
A sekolo se amogetse tshegetso e e tlhokegang go tswa kwa ofising ya kgaolo ke gore A Kgaolo e tshwere diwekeshopo go itsise barutabana ka ga diphetogo tsa kharikhulomo?		
Lenaane la Kgaolo la Tlhabololo le Katiso ya Barutabana le tlhagisitswe le go abiwa		

5. POLOKESEGO LE PABALESEGO YA SEKOLO:

Dilo tse di sa buisanelweng	Findings/Evidence	Remarks/Challenges
Kitso ya ditekanyetso tsa polokeseho, ditsamaiso tsa kgalemo le diabe tsa tsona		
A go na le dipholisi tse di botlhokwa tsa Kamogelo, Polokeseho, Kgalemo, Maitsholo a Barutabana le Barutwana, dipholisi tsa Boimana le tse dingwe tse di tlhokegang go akaretsa Melamawa ya Maitsholo e e teng?		

Tshekatsheko ya le gore ba saenile Molawana wa Maitsholo?		
A Molawana wa Maitsholo wa Sekolo o saenilwe ke baamegi botlhe?		
A go na le Tlhatlhobo ya Kotsi le Thulaganyo ya Tsenogare e e teng (sefelo, dikotsi tsa boitekanelo, ditekanyetso tsa twantsho ya bosenyi, diritebatsi, dikhuduego, jji.)?		
A go na le rejisetara ya taolo ya phitlhelelo ya baeng e e teng?		

6. GO BUSA LE BOETELEDIPELE:

Dilo tse di sa buisanelweng	Diphetho/Bopaki	Ditshwaelo/Dikgwetho
Ba sekaseketswe diabe le maikarabelo a bona		
Netefaditse gore dipholisi tsa polokese go le kgalemo di tlhagisitse le gore di teng		
Tlhagisitse lenane la dikopano tsa batsadi		
Netefaditse gore batsadi ba a sekasekwa ka dikopano tse di rulagantsweng		
Tlhomilwe komiti ya QLTC SGB go lebelela dilo tse di sa buisanelweng		
A komiti ya SGB ya dira, e kopana ka gale le go begela SGB?		
Fa go sa nna jalo goreng?		
A go tlhomilwe dikomiti tse dingwe tse di maleba tsa SGB, sk. ya Ditšhelete, Kgalemo, jj		
Netefaditse gore diphatlhatiro tsothe di bapaditswe le gore dikatlanegiso di fetiseditswe kwa Lefapheng. Gore diphatlhatiro di tladiwe.		
Go baakantswe mathata a ditlabakelo le a mangwe a a begilweng kwa kgaolong sk. marulelo a a dutlang, dipota tse di wang le ditlhaelo tsa diphaposiborutelo		
A Tekanyetsokabo ya Sekolo ya ngwaga o o tlang e rebotswe?		

Mogokgo: _____

Letlha: _____

Setempe sa Sekolo

Komiti ya sekoko ya QLTC SGB e ka lebelela le go bega jang dikgwetlho?

Kgwetlho	Kaelo ya Letlhomeso la Pholisi	Di/tsela ya Porotokolo	QLTC
Kelo e e kwa godimo ya go se nne teng	Pholisi ya barutwana ya Tseno Pholisi ya Khunologo	SGB, Foramo ya Kgaolo ya Bagokgo	Isa kgang kwa komiting ya QLTC. Kgang e tshwanetseng go buisanelwa le Mogokgo. QLTC go akaretsa kgang mo pegelong ya yona go SGB le QLTC ya Kgaolo
Go tla thari gareng ga barutabana, badiredi ba lefapha le barutwana	Molao wa Thapo ya Barutabana Molao wa Tirelopuso Molaotheo wa Sekolo	Mogoko, Komiti ya QLTC ya SGB le QLTC ya Kgaolo	Kgang e go tla buisanwang ka yona le Mogokgo le baamegi ba ba maleba. QLTC go akaretsa kgang mo pegelong ya yona go SGB le QLTC ya Kgaolo
Barutabana ka fa phaposing ka nako ba ruta	Dipolelo tsa Bosetšhaba tsa Pholisi Direjisetara tsa Nako	Mogokgo, Komiti ya QLTC ya SGB le QLTC ya Kgaolo	Buisana ka kgang le Mogokgo le SMT le fa kgang ya pegelo e e thokegang go SGB le QLTC ya Kgaolo
Tlhaelo ya dibuka tse di buisiwang/ dibukatiro	Ditlwaelo le metheo ya go neelana ka matlole	Mogokgo, Komiti ya QLTC ya SGB le QLTC ya Kgaolo	Buisana kgang le Mogokgo e latelwe ke pegelo go SGB le go QLTC ya Kgaolo
Barutwana ba diragatsa kwa tlase ga metheo ya Ditlathlho tsa Ngwaga tsa Bosetšhaba kgotsa Ditlathlho tsa NCS tsa Mophato wa 12	Molao wa Thapo ya Barutabana Molao wa Pholisi ya Bosetšhaba ya Thuto	Mogokgo, SMT, Komiti ya QLTC ya SGB le QLTC ya Kgaolo	QLTC e tla kopa pegelo go Mogokgo le SMT ka ga dipholo tsa ANA mme e kope thaloso ya gore goreng tiragatso e ne/e le kwa tlase go feta ka moo go thokegang ka teng le go tla diriwang ka fa diphaposing le mo sekolong go baakanya dipholo. Pegelo e tla fetisetswa kwa SGB le QLTC ya Kgaolo. Dikopano tsa Batsadi le setšhaba di tshwanetse go bidiwa ke mogokgo kwa togamaano ya tiragatso ya tokafatso ya barutwana e tla thalosiwang mo phatlhalatseng.
Maikemisetso a a kwa tlase gareng ga barutabana	Lenaane la Boitekanelo jwa Badiri	Badiri, Mogokgo, Komiti ya QLTC, Setshaba, SGB le QLTC ya Kgaolo	Buisana ka kgang le badiri le mogokgo ka bongwe, tlhotlhomisa ditlholodikgolo tsa maikemisetso a a kwa tlase. Dira katlanegiso go komiti ya QLTC go e akanya-gore e begelwe SGB le QLTC ya Kgaolo
Tlhaelo ya kamogelo le temogo ya barutabana ba ba maatlametlo	Dikabo Tsa Go Ruta tsa Bosetšhaba, Letsatsi la Lefatshe la Barutabana	Mogokgo, komiti ya QLTC, setshaba, SGB le QLTC ya Kgaolo	QLTC go bona ditsela tsa go amogela maatlametlo le boineelo mo sekolong le mo maamong a setshaba. Tlhotlhomisa se Mogokgo a se dirileng ka NTA le pegelo go SGB. Sekolo se dirileng mo malobeng go keteka Letsatsi la Lefatshe la Barutabana? Se se ka tokafadiwa jang kwa ntle le go kgoreletsa letsatsi la sekolo kgotsa go dirisa tekanyetsokabo ya sekolo? Komiti a QLTC e ka akaretsa jang setšhaba?
Atolosa bokgoni jwa ka fa gare	Katiso, fatlhoso, kopanya dikhose tsa kwalelano, manaane a internete	Mekgatlho ya bodumedi, diforamo tsa setšhaba, dikopano tsa sekolo, kgwebo, Tumalano ya NEDLAC	SGB, Batsadi, Baeteledipele ba Setšhaba le Ditokololo

Kgwetlho	Kaelo ya Letlhomeso la Pholisi	Di/tsela ya Porotokolo	QLTC
Go busa le go ikamaganya go go tokafetseng	Katiso, fatliso, kopanya dikhose tsa kwalelano, manaane a internete	Mekgatlho ya bodumedi, setšhaba, diforamo, dikopano tsa sekolo, Tumalano ya NEDLAC ya Kgaolo	SGB, batsadi, baeteledipele ba setšhaba le ditokololo
Tlhaeletsano e e tokafetseng le batsadi le setšhaba	Thulaganyo e e tokafetseng ya sekolo	Mogokgo, SMT, komiti ya QLTC ya SGB le QLTC ya Kgaolo	Buisana ka kgang le Mogokgo le SMT fa go tlhokega begela SGB kgang. Netefatsa gore Mogokgo le SMT le SGB ba thala thulaganyo ya sekolo ya ngwaga, e e akaretsang matlha a a botlhokwa a a jaaka dikotara tse sekolo, dikhunologo tsa setshaba, matlha a ANA le ditlathobo tsa NCS Mophato wa 12, le matlha a dikopano le batsadi le barutabana le ditiragalo tse di botlhokwa tsa metshameko le setso tse di akaretsang sekolo sotlhe, dikopano tsa SGB-batsadi go buisana ka tekanyetsokabo, le letlha la go ngwaga la go tsaya thoto le go busa dibuka tse di buisiwang tsa sekolo ke barutwana.
Tlanelo ya ditlabakelo tsa sekolo go akaretsa ditlabakelo tsa metshameko le tsa setso	Polisi ya Tlanelo ya Sekolo	Mekgatlho ya Bodumedi, diforamo tsa setshaba, dikopano tsa sekolo, Tumalano ya NEDLAC	Tlhome tlanelo ya ditlhoko tsa sekolo le go tlhagisa thulaganyo ya tlanelo ya ka gale Dira lenane la dikgwebo le batlamedi ba tirelo mo setshabeng, bogolo segolo tseo tse di amanang le sekolo le dintlha tsa tsona tsa kholagano le go tlhagisa tsa gago tsa ditlhoko le thulaganyo ya tlanelo. Bontsha ka sekao. Nna le seabe mo manaaneng a a tlhagisitsweng a tlanelo ya ditlabakelo Ithaope mo manaaneng a sekolo a dijo le ditshimo. Baakanya matlhabaphefo le dipaakanyo tse dinnye. Kokoanya ditokololo tsa setshaba tse e leng batseneledi mo maphateng eg. Boradipeipi, boramotlakase le baagi go thusa sekolo ka ditlanelo tsa ka gale ka go ithaopa. Komiti ya QLTC e ka akaretsa jang setšhaba? SGB, batsadi, baeteledipele ba Setšhaba le ditokololo

Ditsamaiso tsa go bega

Dipegelo di tshwanetse go tlagisiwa kwa dikopanong tsa QLTC le go rebolwa pele di romelwa kwa maemong a a latelang

Ka komiti ya QLTC ya sekolo, pegelo nngwe le nngwe e tshwanetse go neelwa SGB. Mme e tshwanetse go romelwa kwa Komiting ya QLTC ya Kgaolo

Komiti ya QLTC

Dipegelo di tshwanetse go akaretsa tse di latelang:

- Pegelo ka mongwe le mongwe wa dikemedi ba bontsha se ba se dirileng malebana le tshegetso ya QLTC mo setšhabeng
- Pegelo ka mongwe le mongwe wa dikemedi ka ga tseno le go nna mo nakong kwa maemong a sekolo
- Pegelo ka mongwe le mongwe wa dikemedi malebana le go ikamaganya le ditsholofetso tsa bona (fa go leng maleba), batsadi, ditokololo tsa SGB, barutabana, mogokgo le ditokololo tsa setšhaba.
- Pegelo ka ga kokoanyo nngwe le nngwe ya setšhaba:

Sekao go akaretsa mo pegelong lenaane le setšhaba se bidileditsweng mo kopanong ka lona mo togamaano ya go ruta/kharikhulomo e maikaelelo a yona e leng go tokafatsa boleng jwa go ithuta le go ruta kgotsa dipholo di tlhaloseditswa botlhe ba ba amegang gape morago ga fao tswelelopele kgotsa tlhalelo ya yona e a begwa le go lebelelwa

Dikopano di botlhokwa gape go tsibogela dikgato dingwe le dingwe tse di tseilweng, sekao, a go na le tswelelopele kgotsa nnyaa mo selong se se rileng. Lenanetema le tshwanetse go abilwa ditokololo tsa komiti ya SGB le metsotso ya kopano e e fetileng bonnye beke pele ga kopano e e latelang. Ka kopano ya ntlha, komiti ya SGB e tshwanetse go thala mametlelelo ya matlha a dikopano tsa ngwaga. Mametlelelo e ka latela eo ya Komiti ya Ditšhelete ya Sekolo le mametlelelo ya SGB ya dikopano, gone komiti ya QLTC ya SGB e tshwanetse go kopana pele ga kopano e e latelang ya SGB gore e kgone go rulaganya pegelo

Kwa tlase ke sekaosa lenanetema le le thadilweng gore kopano e kgone go akaretsa dilo tsotlhe le go fitlhelela ditshwetso ka dikgato tse di tshwanetseng go tsewa

Ka kopo bona dikao tsa lenanetema la dikopano tsa komiti ya QLTC ya SGB ya sekolo le sekao sa gore pegelo e ka kwadiwa jang mo Mametlelelo A, Tsebe 58, mo bukeng e

RE FITLHELELA JANG MAITLHOMO A RONA

(4)TSHEGETSO LE KOKOANYO YA LOAGO

*GO NNA LE SEABE MO TSHEGETSONG YA THUTO YA
PUSO E E BOLENG*

Kokoanyo kwa maemong a Bosetšhaba le a Porofense

“Tiragatso mo thulaganyong ya sekolo e mo bogareng jwa kago ya motheo wa bokgoni mo kgolong ya ikomoni le tlhabololo le go netefatsa gore loago le kgona go fitlhelela maitlhommo a rona a tekatekano le tlhabololo” (Tumalano 2, 2011:4).

Tumalano

Tona ya Thuto ya Motheo, Mme Angie Motshega, MP, le baeteledipelebagolo ba badiri, mekgatlho ya setšhaba le ya kgwebo mo NEDLAC ba tlhomile Tumalano ya NEDLAC ya thuto ya motheo le bolekanane le dikolo ka di 02 Diphilane 2011 kwa Butterworth, Kapa Botlhaba

Tumalano e ne ya saenwa ka Phukwi 2011 ke baeteledipele ba Mekgatlho ya Badiri (Cosatu, Fedusa le Nactu); BUSA, Dikemedi tsa Setšhaba; le Tona ya Thuto ya Motheo mo boemong jwa Puso. Tumalano e ikaeletse go phaphamisa maAforikaborwa go tshegetsatsa dikolo tsotho (ka kgatelelo mo dikolong tse di diragatsang bokoa) go diragatsa bowetso jwa thuto ya motheo e e boleng.

Lefapha la Thuto ya Motheo le mekgatlho wa badiri ba ne ba kopana go solofetsa boineelo jwa bona mo thutong e e boleng ka tshaeno ya gajaana ya Tumalano ya Thuto ya Motheo. Se e ne e le nako ya hisetori ka e ne e tshwaya tshimologo ya paka e ntshwa e ka yona banna le seabe botlho mo thutong, baamegi le balekane ba loago ba neela mekgatlho ya bona go tshegetsatsa tsewetsa ya go fitlhelela go ruta le go ithuta go go boleng mo Aforikaborwa. Kgatelelokgolo ya Tumalano ke go dira le dikolo tse di supilweng gore ka tshegetso e e kailweng di tla fitlhelela dikgwetlho tse di lebaneng le tsona.

Basaeni botlho- mekgatlho ya badiri, mekgatlho ya kgwebo le setšhaba e e neng e emetswekwa NEDLAC –solofeditse tshegetso ya ona mo boineelong jwa ga Angie Motshekga go tokafatsa boleng jwa thuto e e tlamelwang mo dikolong tsa puso

Tumalano e humisa manaane ka letsholo la go ithuta le go ruta go go boleng – kitlano ya tshaeno-ntsi gareng ga batsadi, barutabana, badiri, ditšhaba le Mekgatlho e e Busang Dikolo ka maitlhommo a go fitlhelela go ithuta le go ruta go go boleng go botlho

Tona Motshekga fa a ne a eme basaeni ka lefoko kwa Sol Plaatje House kwa Pretoria ka Labobedi wa di 20 tsa Lwetse o ne a tshagisa boitumelo jwa gagwe ka itshimololelo e

Tona o ne a re se ke lenaane le le itumedisang mo go rona, kgato e kgolo le motswedi o mogolo wa tsholofelo “Fa re dira mmogo le badiri le ditšhaba tsa rona sekolo re ka samagana le dikgwetlho tse di lebaneng le thuto mo Aforikaborwa”

“Tona Motshekga o ne a tlaetsa ka gore o lebeletse go bona gore Tumalano e e kaya eng le go dira gore e dire jaaka Lephata ba e tlhoka.

Tona o ne a tswelala gore fa Aforikaborwa e fitlhetse dikatlego tse di kgolo mo mafelong a mangwe a thulaganyo ya sekolo, palo e kgolo ya barutwana e tswa mo tikologong e e humanegileng e e nang le setlhopha sa yona sa dikgwetlho. Ga go tikatiko gore thulaganyo e lekalekana go feta e bile e tshegetsatsa bahumanegi go feta ka 1994, le phitlhelole e tokafetse, fela boleng le go se na nonofo go sa ntse go tshagisa dikgwetlho tse dikgolo.

“Tona o ne a re ba lemoga kgolo mo kelong ya tlogelo ya sekolo gareng ga Mephato ya 10 le 12. Ka dinako dingwe se ke ka ntlha ya khumanego, fela gape ke ka ntlha ya go tlhoka nonofo mo thulaganyong go go gapeletsang bana ba go tlogela sekolo

Tona Motshekga o ne a gatelela gore dilo tse dingwe tse di amang barutwana ke dilo tsa loago mme o ne a tshagisa gore manaane a QLTC a tshwanetse go dirisiwa jaaka didirisiwa gore ditšhaba di imaatlafatse ka go nna le seabe mo go netefatseng gore barutwana ba gola go nna bagolo ba ba feletseng

Tumalano ya Thuto ya Motheo e tlama basaeni botlho go dumela go dira mmogo go fetola menagano gareng ga barutabana, barutwana le batsadi go aga seša dikarolo tse di sa direng tsa thulaganyo ya thuto ya motheo le go netefatsa thuto e e boleng, bogolo segolo mo dikolong tse di diragatsang bokoa.

Lesolo la Tlhokomelo ya Sekolo

Boineelo jo bogolo jwa Tumalano bo tla bona baamegi ba tshegetsatsa Letsholo la Tshola Sekolo le le akaretsang go tshola sekolo se se diragatsang bokoa le go dirisa ditsenogare tsa tlhabololo ya sekolo sotlho go rotloetsa go busa go go siameng, ditheo tse di kwa godimo tsa go ruta, boitiso le theleso e lekaneng ya didirisiwa tse di botlhokwa.

Tumalano e bonela pele gore phitlhelelo ya pele e e gareng ga 100 le 200 ya dikolo e tla tsenngwa mo Lenaaneng la Tshola Sekolo

Letsholo mo ngwageng wa ntlha, ka palo e e tla oketsega go feta dikolo di le 500 ka ngwang mo dingwageng tse di tlang.

Porotokolo ya Tshola Sekolo

QLTC e tlhagisitse Porotokolo e e tlhagisang diabe le maikarabelo a a farologaneng a monna le seabe mongwe le mongwe mo Letsholong la Tshola Sekolo gape e tla kaela go nna le seabe ga baamegi, badiredi, bagokgo, barutabana le SGB mo tsewetsong ya go tshegetsa dikolo go netefatsa go ithuta le go ruta go go boleng

Maikemisetso a porotokolo e ke go tlamela sediriso se se kgonisang go dirisa Tumalano ya NEDLAC mo Thutong ya Motheo le Bolekane kwa Dikolong. Porotokolo e e tla tlamela ba e tla nnang Batshodi ka dikaedi go dirisana ka tsamaiso le dikolo jaaka go tlhagisitswe mo Molaotheong le peomolao ya bosetšhaba le porofense le dipholisi tse di amanang le go busa dikolo le polokese go ya dikolo (Molao wa Dikolo tsa Aforikaborwa wa 1996 (Molao No 84 wa 1996), Melawana ya Ditekanyetso tsa Polokese go kwa Dikolong tsa Puso).

Maitlomo a Porotokolo ya tshola dikolo tse di sa direng sentle ke a a latelang:

- Go aga dikamano tse di tswelolang gareng ga baabi, kgaolo, lefapha la porofense, dikolo le setšhaba.
- Go sireletsa nako ya go ithuta le go ruta le go phaphamisa setso tsa maatlametlo;
- Go akaretsa setšhaba se se dikologileng mo ditsenogareng tse di tokafatsang dikolo tsa sona go tlisa tsholetso ya setšhaba ka tlhelo ya ditiro le tlhabololo ya bokgoni; le
- Go tlisa tokafatso e e botlhokwa ya pakatelele mo go ithuteng le go ruteng go go boleng

Barutwana le morutabana wa bona kwa Sekolong se se Potlana sa Tlhopane, Porofense ya Bokone Bophirima, ba amogela kabo ya ditafole le ditulo go tsa kwa botsamaising jwa Sun City Resort, Mopitlwe 2011

Dikao tsa ditsela tse Foramo ya Kgaolo e ka kokoanyang setšhaba ka tsona mo Kgaolong

Mafelo a Kgatelelo	Ditiro	Maikemisetso
<p>Rotloetsa tlhabololo ya bokgoni le ditshono tsa go dira letseno kwa boemong jwa kgaolo mo ditšhabeng</p>	<p>Kopana ka gale le dikgwebo tsa selegae le Badiri ba Tlhabololo ya Setšhaba ba Pusoselegae malebana le ditlhoko tsa setšhaba sa selegae le ditshono tsa tlhola ya ditiro le tlhabololo ya bokgoni</p> <p>Rotloetsa dikolo go tlhola ditshimo tsa dijo ka bolekanane le ditšhaba tsa selegae</p> <p>Godisa Matsholo a tshegetso kwa maemo a selegae ka manaane a tlhabololo ya bokgoni a a jaaka Bobuisokwalo jwa Kha Ri Gude Mass</p> <p>Dirisana le Pusoselegae mo dilong tsa dilaeborari le disenthara tsa setšhaba</p> <p>Foramo ya Kgaolo e ka kopaXmatlole mo ditiragalo tsa dikolo kwa maemong a kgaolo</p> <p>Rotloetsa dikolo go tlhagisa ditatabeise tsa barutwana ba maloba go thusa ka manaane a sekolo</p> <p>Tsamaisa kopo ya matlole ka dikgwebo tsa selegae mo diporojekeng tsa tokafatso ya sekolo – sekao- ditlabakelo tsa metshameko le diletswa tsa mmimo, diporojeke tsa ntlafatso ya sekolo le diporojeke tsa go dirisa dilo gape</p>	<p>GGo thusa go neela setšhaba bokgoni go akaretsa bokgoni jwa bobuisokwalo le dipale le jwa khomputara le mosola wa go ithuta botshelo jotlhe</p> <p>Tsamaisa kgonagalo ya phitlhelelo ya tshedimosetso mo setšhabeng malebana le ditshono tsa katiso le ditshono tsa tlhabololo ya bokgoni</p>
<p>Kokoanya barutwana go ineela mo go ithuteng go go boleng</p>	<p>Diforamo tsa Kgaolo go lemoga maatlametlo a phitlhelelo ya barutwana</p> <p>Foramo ya kgaolo go tshwara ditiragalo tsa dikolo tsa thuto go akaretsa dikgaisano tsa go buisa, dikganetsano, dikgaisano tsa mopeleto jj.</p> <p>Foramo ya Kgaolo go tsamaisa tlhaeletsano le tirisano mmogo gareng ga dikolo le kgaolo.</p>	<p>Go ruta setso tsa go ithuta go go boleng le boineelo mo maatlametlong a thuto le go rotloetsa barutwana botlhe go tsaya maikarabelo mo phitlhelelong ya bona ya thuto.</p>

Kokoanya barutwana le barutabana kgaolo yotlhe go nna le seabe mo ditšhabeng

Tlhagisa dikgaisano tsa dikolo mo barutwaneng le barutabana go bontsha go nna le seabe mo ditšhabeng tsa bona le boineelo jwa bona mo tikologong

—sekao ditshimo tsa dijo, diporojeke tsa go dirisa dilo gape, jj

Dikolo di ineetse mo go direng pharologano

Dikao tsa ditsela tse komiti ya sekolo ya QLTC SGB e ka kokoanyang batsadi le setšhaba ka tsona go tshegetsa go ithuta le go ruta go go boleng

Botlhokwa jwa go nna le seabe ga batsadi kgotsa setšhaba mo ditirong tsa sekolo ke tlhaeletsano. Sekolo ke sa setšhaba gape go botlhokwa gore botlhe ba ba nang le seabe kgotsa ba ba amegang mo ditirong tsa sekolo ba utlwe se.

Sethlopha sa QLTC se tshwanetse go akanya go simolola dipuisano le tlhaeletsano le dikereke tsa selegae, ditempele, dimmoseke le mekgatlho ya setšhaba. Se se tla thusa sekolo go bona tlhaloganyo e e botoka ya lemorago la barutwana ba sona gape, se tla naya mekgatlho maikutlo a go nna bang le go nna le maikarabelo a

Go botlhokwa gore komiti ya sekolo ya QLTC SGB e kgone go tlotlheletsa ditokololo tsa setšhaba go nna le seabe mo thutong. Molaetsa o tshwanetse go nna: Nna mong mme o nne le seabe mo sekolong sa gago sa selegae. Dikolo ke disenthara tsa ditšhaba mme mongwe le mongwe a ka nna le seabe.

Baithaopi ba setšhaba kwa Mveso, Kapa Botlhaba, ba ntshwafatsa Sekolo se se Potlana sa Nkwenkwezi ka Letsatsi la Mandela, 2010

Komiti ya Sekolo ya QLTC e ka dira eng go kokoanya ditšhaba?

Ke eng se se tlhokwang go diriwa?	Se ka diriwa jang?	Go ka akarediwa bo mang?
Go kokoanya baamegi botlhe go thusa mo go netefatseng gore barutwana, barutabana le badiri ba tshegetsa go nna mo nakong kwa sekolong ka gale jaaka karolo ya go fitlhelela dilo tse di buisanelweng	Dirisa tshedimose tso ya sekolo ya go fitlha thari le go simolola dikopano tsa dipuisano le batsadi le barutwana ba ba amegang Dirisa dikgwetlho tse di supilweng tsa go fitlha thari le go se nne teng go tlhagisa leano la tseno gare	Mokgatlho o o Busang Sekolo DiUnione t tsa Barutabana Batsadi Mekgatlho ya barutwana Barutabana Batho ba e leng dikao tse di siameng mo ditšhabeng
Tshegetso go fokotsa ditiro tsa bosenyi, bogodu le go thuba kwa dikolong le tshireletso ya didirisiwa	Dira mmogo le Foramo ya setšhaba ya Sepodise le Sepodise sa Aforikaborwa le go tlhama leano la tiro mmogo A sekolo se amagantswe le seteisene sa sepodise?	Ditlhopho tsa bodumedi, batlhokomedi mo Setšhabeng, Foramo ya sepodise, batsadi le barutwana
Dira gore setšhaba se lemoge go netefatsa gore morutwana mongwe le mongwe o na le phitlhelelo le gore o ya sekolong, o bolokese gile le gore se tshegetsa barutwana ba ba mo tlalelong le go ba thibela go tlogela sekolo.	Simolola lenaane la tshola morutwana. Seabe sa banna le seabe e tla nna: go rotloetsa barutwana go fetsa dithuto tsa bona; -go buisana le morutwana ka go tsamaya sekolo le tiro ya sekolo -lebelela tiragatso ya bona -thusa ka diporojeke tsa sekolo le tirogae fa go tlhokegang teng Simolola bolekanane go tlamela ditirelo go barutwana go ba baakanyetsa tikologo ya sekolo le tlhabololo ya boiphediso	Batsadi Barutabana ba ba rotseng tiro le baithuti ba ba feditseng dithuto kwa diunibesithing kgotsa dikholetšhe tsa FET le dialogane. Ditokololo tsa pusoselegae Dikao mo setšhabeng go tswa mo ditirong tse di farologaneng le ditiro tse dingwe tsa bokgoni. Kopana le diunibesithi le dikholetšhe tsa FET go tlamela sekolo sa gago ka tshedimose tso ka ga boiphediso le ditshono tsa morago ga sekolo. Kopa ofisi ya Kgaolo go kopana le dikolo mo kgaolong le go tshwara Letsatsi la Boiphediso.
Bitsa setšhaba ka kakaretso le baagi go thusa ka boitekanelo jwa sebele jwa dikhutsana le malapa a a eteletseng pele ke bana go tshegetsatsa tshwaragano ya loago	Tlhola tatabeisi ya dikhutsana tso tlhe le malapa a a eteletseng pele ke bana ka ditherisano le Tsamaiso ya Sekolo -tlhola tatabeisi ya barutwana ba ba nang le mathata a maitsholo, -Dira diketelo tsa kwa gae go malapa a a eteletseng pele ke bana ba ba nang le mathata a a tseneletseng a maitsholo go sekaseka maemo le go buisana le batsadi, batlamedi le baagisane (ga go bothata jwa go itshepa fa?)	Setšhaba ke batlhokomedi le badiredi ba tlhabololo ya setšhaba, mekgatlho ya bodumedi, baeteledipele ba setso, barutwana ba bagolwane, Badiredikatlaatlaloloago/Bagakolodi Dingaka Baoki Baagisane Mafapha a mangwe a puso a a maleba
Rotloetsa botlhokwa jwa ditiro tsa go ithuta le go ruta go go boleng	Go tsamaisa le go oketsa palo ya barutwana go tlhagisa kgatlhego mo go diragetseng sentle mo Saenseng, Mmetsheng le palotlotlong ka go tlhola ditlhopho tsa "kgatlhego" tse di jaaka ditlhopho tsa mmetshe. Lemoga le go amogela tiragatso e e siameng ya barutabana, batsadi le barutwana mo sekolong	Barutegi ba ba rotseng tiro Baithuti ba kholetšhe le unibesithi Ditokololo tsa mekgatlho ya bodumedi le ditokololo tsa setšhaba le barutwana ba bagolwane

Ke eng se se tlhokwang go diriwa?	Se ka diriwa jang?	Go ka akarediwa bo mang?
Tlhoma setso sa metshameko le ditiro tsa setso go tshegetsa go ithuta le go ruta go go boleng	Netefatsa gore go na le lenanetiro la ditiro tsa kwa ntle ga phaposiborutelo go akaretsa mefuta ya metshameko le ditiro tsa setso. Ditlhophha di tshwanetse go akaretsa ditlhophha tsa tšhese, ditlhophha tsa motantsho jj.	Barutabana Ditokololo tsa setšhaba go ithaopa
Kokoana mo tshegetsong ya thuto le boithaopo mo ditirong tsa sekolo	Simolola dikopano tsa ditherisano go tlhola maemo a a siameng gape a itekanetse a go ithuta le go ruta Dira matlole a sekolo a thulaganyo ya kotlo kgotsa dilaaborari tsa sekolo go tsamaisa tsosoloso, kgakololo le tshegetso ya barutwana ba ba nang le mathata a maitsholo Tlhola ditshimo tsa dijo mo sekolong Simolola porojeke ya boithaopi ya dipaakanyo, ferefa le go phepafatsa dikago tsa sekolo Tlanelo ya ditlabakelo le mabala a metshameko	Diforamo tsa setšhaba tsa temothuo Pusoselegae Ditokololo tsa setšhaba Ditokololo tsa mekgatlho ya setshaba Bagakolodi Dikgwebo Baeteledipele ba setso

Ke eng se batsadi baka se dirang go thusa go fitlhelela go ithuta go go boleng

- Bega go se nne teng kwa dikolong ga barutwana le barutabana
- Nna le seabe go netefatsa polokesego ya sekolo
- Rotloetsa polokesego ya sekolo, thoto ya sekolo le polokesego ya barutwana le barutabana. Fa o bona sengwe se se sa tlwaelegang kwa dikolong, se bege kwa bothating jo bo maleba
- Netefatsa gore thoto ya sekolo e busediwa kwa dikolong
- Ithaope ka nako ya gago go thusa go baakanya ditafole kgotsa ditulo, kgotsa ithaope go thusa ka tlanelo ya motheo
- Ithaope ka nako ya gago go thusa go tlhola kgotsa go tlanela tshimo ya sekolo
- Tlhola dibaka tse di bolokesezileng gape di babalesegile tsa go ithuta mo setšhabeng –tlhola ditlhophha tsa tirogae, tse di buisang le tse di ithutang tse di lebelelwang
- Bega matshwao mangwe le mangwe a tshotlakako ya bana kgotsa malapa a a etelelwang pele ke bana go ba thusa
- Ithaope go thusa barutabana ka go reetsa barutwana fa ba buisa ka mo phaposing
- Ditokololo tsa setšhaba e ka nna metswedi e e maatlametlo ya tshedimoseetso mo ditlhogong di le dintsi go tloga ka baitseanape ba selegae ba ka tshwara diphaposi ka lefoko kgotsa go ka rulagangwa diketelo kwa dikgwebong ka tse di amanang le tse barutwana ba di rutiwang

Sekolo se ka tshegetsang jang setšhaba?

Gape go botlhokwa gore sekolo sa setshaba se bonwe se neela setšhaba. Fa mogokgo, barutabana le barutwana ba bonwa ba ikemiseditse go simolola kgotsa go tshegetsang maiteko a setshaba, ditokolo tsa setšhaba di tla nna le phisego ya go tshegetsang le go nna le seabe mo go tshegetseng sekolo

Komiti ya sekolo ya QLTC SGB e tshwanetse go akanya nngwe ya tse di latelang:

- Tlhola porojeke ya Tshimo ya setšhaba kwa sekolong go thusa sekolo go neelana ka bokgoni mo setšhabeng go tlhola dijo le letseno go batho baba sa direng mo barutwana le bona kaba nngwe le seabe teng.
- Kokoanya barutwana ba dingwaga tse di siameng go thusa go tlhokomela ditokololo tsa setšhaba tse di tsofetseng – sekao lenaane la simolola tsholo ya Mmemogolo/Rremogolo le le rotloetsang baša go direla motsofe ka go phepafatsa ntlo ya gagwe ka gale, go mo ela kwa mabenkeleng kgotsa go mo buisetsa
- Kokoanya barutwana le barutabana go nna le seabe mo go phepafatseng setšhaba, go jala ditlhare jj gore setšhaba se kgone go bona gore sekolo se ineetse mo go direng pharologano
- Rotloetsa ditokolo tsa setšhaba go ithuta go buisa le go kwala ka lenane la Kha Ri Gude Golagana le mogokaganyi wa Kha Ri Gude mo lefelong la gago mme o abelane ka dikago tsa sekolo morago ga diura jaaka sebaka sa go ithuta
- Fa sekolo sa gago se na le ditlabakelo tsa dikhomputara, rulaganya katiso ya khomputara go ditokololo tsa setšhaba
- Tlhola tatabeise ya barutwana ba maloba ba sekolo, ba rotloetse go nna le kgatlhego mo sekolong ka, sekao, go fathosa barutwana ka bongwe kgotsa go tshola barutwana ba ba bokoa
- Dira mmogo le laeaborari ya setšhaba. Rotloetsa barutwana ba ba maleba go abelana ka nako ya bona go tsamaisa ditlhophang tse di buisang kgotsa ditlhophang tsa go ithuta kwa laeaborari
- Laletsa ditokololo tsa setšhaba mo ditiragalong tsa sekolo, go akaretsa ditiragalo tsa metshameko le dipontsho tsa sekolo le ditiragatso

Go ka akaretswa jang batsadi mo thutong ya bana ba bona?

Togamaano ya go kokoanya batsadi go tshegetsa go ithuta le go ruta go go boleng

Bontsi jwa batsadi ba rona ga ba ikutlwe sentle kwa dikolong tsa bana ba bona gape ba diriwa gore ba se ikutlwe ba amogelesegile ke bagokgo le barutabana. Gantsi batsadi ba ikutlwa ba se na maatla gape ba se na thuso malebana le thuto ya bana ba bona ka ntlha eo ba ikutlwa ba se na sepe se baka se dirang go abelana kgotsa go leka go nna le seabe mo botshelong jwa sekolo.

Go nna le seabe ga batsadi le batlhokomedu mo thutong ya bana ba bona

Nngwe ya ditsela tse di botlhokwa tsa go rotloeta le go maatlafatsa setso sa go ithuta le go ruta mo setšhabeng ke go tlotlholetsa batsadi le batlhokomedu gore ba nna le seabe se se botlhokwa mo thutong ya bana ba bone le ba bangwe

Komiti ya Sekolo ya QLTC SGB e tshwanetse go rotloetsa le go netefatsa go nna le seabe ga batsadi

Tlhommo ya QLTC ya Porofensekwa Limpopo, Motsheganong 2011

RE FITLHELELA JANG MAITLHOMO A RONA

(5) DIPAMFOLETE TSA BATSADI

Go nna le seabe mo tshegetsong ya Thuto e e Boleng ya Puso

Dirutwa tsa FET (MEPHATATO YA 10-12)

Pateletso	Puo e le nngwe ya Semmuso mo maamong A Puo ya kwa Gae	Puo e le nngwe ya Semmuso mo maamong a Puo ya Pele ya Tlaleletso
Tlhopho		
• Ditiro tsa Tsamaiso ya Temothuo	Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Seheberu	Puo ya Ntsha ya Tlaleletso ya Telegu
• Bonetetshi jwa Temothuo	Puo ya fa Gae ya Hindi	Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Telegu
• Thekenoloji ya Temothuo	Puo ya Ntsha ya Hindi	Puo ya fa Gae ya Urdu
• Dithuto tsa Motantsho	Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Seitali Kharikhulomo ya 11 ya Dikgang	Puo ya Ntsha ya Tlaleletso ya Urdu
• Tlhamo	Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Selatini	Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Urdu
• Botsweretshi jwa Terama	Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Sepotoketsi	Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Urdu
• Mmino	Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Sepotoketsi	Thekenoloji ya Boago
• Botsweretshi jwa Pono	Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Sefora	Thekenoloji ya Mottakase
• Palotlotlo	Polelo ya Bobedi ya Tlaleletso	Thekenoloji ya Bomekhenikale
• Dithuto tsa Kgwebo	Polelo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Sepaniše	Ditshwantsho le Tlhamo ya Boenjinerere
• Ikonomiki	Puo ya fa gae ya Sejeremane	Ditshwantsho le Tlhamo ya Boenjinerere
• Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Searabia	Puo ya Sejeremane ya Bobedi	Ditshwantsho le Tlhamo ya Boenjinerere
• Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Sefora	Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Sejeremane	Thutafatshe
• Polelo ya Bobedi ya Tlaleletso	Puo ya fa Gae ya Gujarati	Hisetori
• Puo ya fa gae ya Sejeremane	Puo ya Ntsha ya Tlaleletso ya Gujarati	Ditshuto tsa Bodumedi
• Puo ya Sejeremane ya Bobedi	Polelo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Tamil	Thekenoloji ya Tshedimisetso
• Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Sejeremane	Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Tamil	Bonetetshi jwa Botshelo
• Puo ya fa Gae ya Gujarati	Polelo ya Pele ya Tlaleletso ya Tamil	Bonetetshi
• Puo ya Ntsha ya Tlaleletso ya Gujarati	Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Tamil	Ditshuto tsa Tsholo
• Polelo ya Bobedi ya Gujarati	Puo ya fa Gae ya Telegu	Bojanala
• Puo ya Bobedi ya Tlaleletso ya Gujarati		

Seabe sa me keng jaaka motsadi?

- Batsadi ba rotloedwa go buisana le banaba bona ka ditlhopho tse di farologaneng go nete-fatsa gore ditlhopho tse di maleba tsa dirutwa di a diriwa.
- Batsadi b aka thusa banaba bona go kgobokanya tshedimisetso ka ga mofuta ya boiphe-diso le dirutwa tse di thokegang le diphalo tsa mophato wa 12 NSC tse ba tla di tlhokang. Se ke tshwetso e e botlhokwa e e tla nngang le tlhoteletso mo isagong ya morutwana, bo-golosegolo ditlhopho tsa bona tsa boiphediso.
- Batsadi b aka thusa banaba bona go dira ditlhopho tsa dirutwa go ikaegele mo goreng ng-wana o kgathwa ke go dira eng kgotsa mofuta wa boiphediso o ngwana a ka o akanyang Mefuta e le mentshi ya tiro e batla katso ya mofuta mongwe. Dikholetshe tsa Thuto go ya pele le Katiso le diunibesithi di thoka gore barutwana ba nne le kopanyo e e rileng ya dirutwa gore ba ithute go ya pele.
- Go bothokwa thata gore barutwana ba batle gore a ba tlhoka mmetshe kgotsa dipalo tsa mmetshe go ithuta go ya pele.
- Batsadi ba ka ya kwa Mokgatlong o o Busang Sekolo go kopa sekolo se kgobokanye tshedimisetso

Maele go batsadi

Go tlhaloganya Kharikhulomo

Buisa se

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Kharikhulomo ke eng?

Kharikhulomo e thagisa se barutabana ba tshwanetseng go se ruta le se barutwana ba tshwanetseng go se ithuta, gape e swetsa gore se sefe se se tshwanetseng go thathlobiwa. Ka mafoko a mangwe, kharikhulomo e thagisa kitso/dieng tsa serutwa se se totobetseeng le gore ke mofuta ofe wa thathlho kgotso teko e e tshwanetseng go dirisiwa go lekanyetsa gore a barutwana ba thalologanya dieng le gore ba kgona go dirisa dieng ka mofuta ya ditiro. Gape ka dinako dingwe e thagisa mofuta wa bokgoni le mesola e barutwana ba tshwanetseng go e thagisa.

Naga nngwe le nngwe mo lefatseng e na le kharikhulomo ya bosetshaba e e le kang go thagisa gore mongwe le mongwe yo o nang le seabe mo thutong ke mofuta ofe wa kitso, bokgoni le mesola e bana ba tshwanetseng go nna le yona fa ba fetsa ka sekolo. Kharikhulomo ya bosetshaba ya naga nngwe lenngwe e bopiliwe ka ditlhoko le ditumelo tsa naga eo.

Polelo ya Kharikhulomo ya Bosetshaba ya Aforikaborwa ke eng?

Polelo ya Kharikhulomo ya Bosetshaba (NCS) ke lenaane la kharikhulomo le legolo la semmuso le le tshwanetseng go latelwa mo mophatong mongwe le mongwe go tloga ka Mophato wa R go filha mo Mophatong wa 12. NSC e bontsha palo ya dirutwa tse di abelwang mo mophatong mongwe le mongwe, dieng le bokgoni jo bo tshwanetseng go rutwa le go ithutwa le gore bo tla thathlobiwa jang. NCS gape e thagisa ditlhokego tsa thathoso ya serutwa sengwe le sengwe. Mo mophatong mongwe le mongwe.

Pholisi ya Polelo ya Thathobo ya Kharikhulomo (CAPS) ke karolo ya NSC. Ditokomane tse di itisisitse ke Tona ya Thuto ya Motheo go kaela go ruta le go ithuta ka mo phaposing nngwe le nngwe mo sekolong sengwe le sengwe sa puso mo Aforikaborwa.

CAPS e thagisa se se rutwang le se ithutwang mo serutweng sengwe le sengwe, mo mophatong mongwe le mongwe go tloga ka Mophato wa R-12. Ditokomane tsa serutwa sengwe le sengwe gape di kaela barutabana gore ba thathobe jang serutwa seo ka dikgato tse di farologaneng tsa kotara le ngwaga.

Thulaganyo ya ditokomane tsa CAPS e akaretsa diphetogo mo dirutweng di le 76 mo maemong a a farologaneng le mokgweng/phetolelong mo dipuung tsa rona tsothe tsa semmuso

Batsadi ba ka bona jang phithhelelo ya ditokomane tsa CAPS?

Go thalologanya gore ke eng se bana ba gago ba se rutwang le se ba tshwanetseng go se ithuta mo Mophatong mongwe le mongwe, o ka bona ditokomanen tsa CAPS mo weposaeleeng ya Lefapha la Thuto: www.education.gov.za

Kgotso o ka kopa mogokgo le barutabaana ba serutwa go thalosesetsa wena le batsadi ba bangwe ba ba nang le kgathego CAPS nngwe le nngwe.

Diphetogo tsa kharikhulomo di tla tsennngwa leng?

Ka 2012, CAPS e tla tsennngwa mo Kgatong ya Motheo (Mophato wa R-3) le Mophato wa 10 o tla itisisewe mo Kgatong e mo Magareng (Mephato ya 4-6) le Mophato wa 11 ka 2013 le mo Kgatong e Kgolwane (Mephato ya 7-9) le mo Kgatong ya FET (Mophato wa 12) ka 2014.

Ke dirutwa dife tse ngwana wa me a tla di dirang jaaka karolo ya NSC?

KGATO YA MOTHEO, MEPHATO YA R-3 (go tloga ka 2012)

- Dipuo tsa Semmuso mo maemong a Puo ya fa gae
- Dipuo tsa Semmuso mo maemong a Puo ya Nitha ya tlaleletso
- Mmetsho
- Dikgono tsa Botshelo

Puo ya Nitha ya tlaleletso e tla tsennngwa go tloga ka Mophato wa 1 ka 2012 go matlaafatsa bokgoni jwa barutwana jwa Puo ya Seesemane

KGATO E E MO MAGARENG, MEPHATO YA 4-6 (go tloga ka 2013)

- Dipuo tsa Semmuso mo maemong a Puo ya kwa Gae
- Dipuo tsa Semmuso mo maemong a Puo ya Nitha ya Tlaleletso
- Mmetsho
- Bonetsethi jwa Tihago le Thekenoloji
- Bonetsethi jwa Loago
- Dikgono tsa Botshelo

Tlhokomela: *Go tloga ka 2013, Barutwana ba tla dira dirutwa di le tharo mo boemong jwa di le robedi go letla nako go barutabana le barutwana go matlaafatsa bokgoni jwa barutwana jwa puo le mmetsho.*

KGATO E K GOLWANE (MEPHATO YA 7-9) go tloga ka 2014

- Dipuo tsa Semmuso mo maemong a Puo ya mo Gae
- Dipuo tsa Semmuso mo maemong a Puo ya Nitha ya Tlaleletso
- Mmetsho
- Bonetsethi jwa Tihago
- Thekenoloji
- Bonetsethi jwa Loago
- Thutatshele
- Botsweretshi le Setso
- Disaense Tsamaiso ya lkonomi

TLHOPHO YA DIRUTWA MO MOPHATONG WA 10-12 LE BOIPHEDISO JWA ISAGO

Go bona Setifikeiti se Segolwane sa Bosetshaba sa Mophato wa 12, barutwana ba tshwanetse go nna le dirutwa dile SUPA-dingwe ke tsa pateletso fa dingwe e le tse ba di thophang kwa bokhutlong jwa mophato wa 9, barutwana ba tshwanetse go dira ditlhopho tsa dirutwa. Barutwana bat la tshwanela go thophana dirutwa di le nne tsa pateletso

- Puo e le nngwe ya Semmuso ya maemo a Puo ya kwa Gae;
- puo e le nngwe ya maemo a Puo ya Nitha ya Tlaleletso;
- Mmetsho kgotso dipalo tsa mmetsho le
- Life Orientation

Barutwana gape ba tshwanetse go thophana dirutwa di le tharo tsa thopho ya bona go di ithuta. Go tse palokgolo ya dipuo di le pedi tsa tlaleletso di ka thophiwa.

Batsadi ba ka thusa jang bana ba bona go ipaakanyetsa ANA mo ngwageng o o tlang?

Selo sa botlhokwa se se tshwanetseng go gopolwa ke gore ANA ga e a direlwa go tswelapele kgotsa go ya kwa Mophatong o o latelang, se e leng lebaka la gore ditoko tse di seka tsa dirwa kwa bokhutlhong jwa ngwaga.

Go botlhokwa thata gore batsadi ba ba tseye seabe mo thutegong ya bana ba bona.

Tse ke dingwe tsa ditsela tse di ka thusang go tswelela pele kwa sekolong:

- O tshwanetse go rotloetsa ngwana wa gago, go sa kgathalesege gore dipholo di eme jang. Fa baithuti ba na le mathata ANA e tla thusa barutabana ba bona go batkaisisa gore ke eng se se tla thusang barutabana gi batlisisa tsela e e bitika ya go thusa ngwana wa gago.
- Buisa le ngwana wa gago nako le nako ka fa go ka kgonegang ka teng go mmonntsha gore go buisa go monate.
- Tlotla dikgnyanana tsa fa lapeng le ngwana wa gago go bua ka ga letsatsi la gagwe.
- Dirisa buka ya tiro ya go b thusa go bala, go ntsha le dipopego.
- Bua le ngwana wa gago ka ga ditiragalo tsa letsatsi. Mo rotloetse go bua ka dikatlhegelo tsa gagwe, ditsala le dibuka tse a di ratang le mananeo a Thelebišene.
- Tsaya karolo mo tirogaeng ya ngwana wa gago. Se se tla go thusa go tihaloganya se ba se dirang kwa sekolong mme o ba rotloetse.
- Kopa ngwana wa gago gore a go bontshe dibuka tsa tiro tsa thuto ya puiso-kwalo le dipalo nako le nako. Dikolo di tshwanetses go letla bana go tsamaya le dibukana tsa tiro kwa gae. O ka botsa ngwana wa gago ka ga tiro e e rileng e a e dirileng mo bukeng ya tiro kgotsa go tihalosa dikgang kgotsa ditshwantsho tse di leng mo dibukeng tsa tiro.

Tirelo ya Badirisi: 0800 202 933

Tlhaliso ya webo: www.education.gov.za

KAEDI GO BATSADI

Ditlhatlho tsa Ngwaga-le-Ngwaga tsa Bosetšhaba kgotsa Annual National Assessments (ANA)

Buisa se

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Go tloga ka 2011, ka Tlhakole wa ngwaga mongwe le mongwe, Lefapha la Thuto ya Motheo le tlhama teko e e ka ga thuto ya puiso-kwalo le dipalo ya bana boitha ba Mephato 1 go fitlha go 6 le 9. Diteko tse di itsege jaaka Annual National Assessments Kgotsa ANA mme di tlhathoba bokgoni jwa baithuti go lebelelwe mophato wa ngwaga o o fetileng.

Ka Tlhakole 2011, baithuti boitha ba ba nengi ba le mo mephato 1 go fitlha go 6 mo dikolong tsa boitha ka 2010, ba kwadile Annual National Assessments (ANA) legetho la ntho mo hisetoring ya Aforika Borwa. Bana ba le bokana ka dimilione di le 6 go ralala naga ba kwadile ditlathobo tse.

Sekao – fa ngwana wa gago a le mo Mophatong wa 3 ka 2011, o tla bo a kwadile ANA go tlhathoba gore a bokgoni jwa gagwe bo tlhabolotse kwa Mophatong wa 2 ka 2010 jalo le jalo.

Goreng Lefapha le tlhama diteko tse?

Tona ya Lefapha la Thuto ya motheo, Mme Angie Motshekga, MP le Puso ba ikaeletse go tokafatsa seemo sa bokgoni jwa thuto ya puiso-kwalo le dipalo tsa bana ba rona. Tona o beile dipitlhelelo tsa tsa tlhabololo ka 2014.

ANA e tla dirisetwa eng?

ANA e ka seka ya dirisediwa go tswelletsa pele kgotsa tlhathoso go ya kwa legatong le lengwe. Boemong jwa seo, ke sediriswa sa barutabana go bona gore a ngwana mongwe le mongwe o tlhabolotse bokgoni jwa thuto ya puiso-kwalo le dipalo tsa mophato o o rileng le gore a o tla tlhoka thuso kgotsa nnyaa.

Barutabana ba tla dirisa dipholo tsa ANA go loga maano a ditluto tsa bona le go ba bontsha gore ke dikarolo di fe tsa thuto tse baithuti ba tlhokang thuso mo go tsona kgotsa mophato othe o ka tswa o tlhoka thuso ya tialeletso.

Gape, ANA e ka thusa Lefapha go bona gore ke dikolo di fe tse di tlhokang thuso fa dipholo tsa bona tsa ANA di le bokoa go ralala sekolo mo mophatong o o rileng. Lefapha le tla kgona dira se gonne dipholo tsotlhe tsa ANA go tswa mo nageng ka bophara di romelwa Lefapha.

Ke mang a tlhamang ANA?

Pampiri ya dipotso nngwe le nngwe ya ANA e tlhamiwa ke Lefapha la Thuto ya Motheo mo Tshwane go netefatsa gore ngwana mongwe le mongwe o mo mephato 1 go fitlha go 6 le 9 go ralala naga ba na le diteko tse di tshwanang.

ANA e tshwaiwa jang?

ANA e bewa leitho le go tshwaiwa ke barutabana, mme go tshwaiwa go tlhathobiwa ke Dikgaolo. Kwa legatong la bosetshaba, DBE e tla tlhathoba dipampiri tsa dikarabo tsa baithuti (go lekanyeditswe Mephato ya 3 le 6) go bona gore a go tshwaiwa go diriwe sentle go ralala dikgaolo le diporofense.

A batsadi ba bolelelwa ka dipholo tsa diteko tse?

Batsadi ba tshwanetse go bo ba setse ba neetswe dipholo tsa ANA tsa 2011. Batsadi ba tla neelwa dipholo tsa ngwana ke sekolo ngwaga mongwe le mongwe. Fa o ise o amogele dipholo tsa ngwana wa gago, ka kopu ikgolaganye le morutabana kgotsa mogokgo ka bonako jo bo tlhokegang. Gape, fa o na le dipotso dingwe ka ga dipholo tsa ngwana wa gago, dira peelano le go buisana le mogokgo kgotsa morutabana yo o maleba. Ba tshwanetse go go bolelela gore ba tile go thusa ngwana wa gago go tokafatsa dipholo tsa gagwe.

Ke goreng ANA e dirwa kwa tshimologong ya ngwaga mme eseng kwa bokhuthong?

Go botlhokwa go thalogannya gore ANA ga e a direlelwa go falola kgotsa go palelwa ga mophato. Tse ga se diteko tsa bokhutho jwa ngwaga. Boemong jwa seo, ba foo go thusa morutabana yo mošwa wa ngwana wa gago go bona gore a ka thusa jang ngwana wa gago go dira mo dipotsong tse di rileng le gore a tlhabolole bokgoni jo bo tlhokegang go kgona go dira sentle mo mophatong.

O tshwanetse go bo o tshwenyegile gore ngwana wa gago a ka tswa a lebetse dillo tsa ngwaga o o fetileng. ANA e leka gore a ngwana wa gago a ka dira ditiro tse di rileng.

Le karolo ya ntho ya thuto ya puiso-kwalo le dipalo dibuka tse di ntshiwang ngwaga mongwe le mongwe di simolola ka karolo ya e boeletsang se ngwana wa gago a se dirileng mo ngwageng o o fetileng.

Go bona tshedimosetao go ya pele, ka kopo ikgolaganye le
lefapha la thuto le le gaufi le wena kgotsa o leletse nomoro e e
sa duelelweng ya Lefapha la Thuto ya Motheo

0800 20 29 33

Maele go batsadi

Kwadisa ngwana wa gago
Mophatong wa R

Buisa se

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

A o kile wa kwadisa ngwana wa gago mo mophatong wa R?

Mophato wa R o bothokwa go thusa ngwana wa gago go tihabolola bokgoni jwa motheo go ithuta mo nakong e e tiang ka katlego.

Ngwana o tshwanetse go kwadisiwa a le bogolo jwa dingwaga di le kae go ya kwa Mophatong wa R?

Bana ba tshwanetse go bo ba na le dingwaga di le 5 ka 30 Seetebosigo go kwadisediwa Mophato wa R mme di le 6 ka 30 Seetebosigo go kwadisetse Mophato wa 1.

Ke tshwanetse go bo ke kwadisitse leng ngwana mo Mophatong wa R?

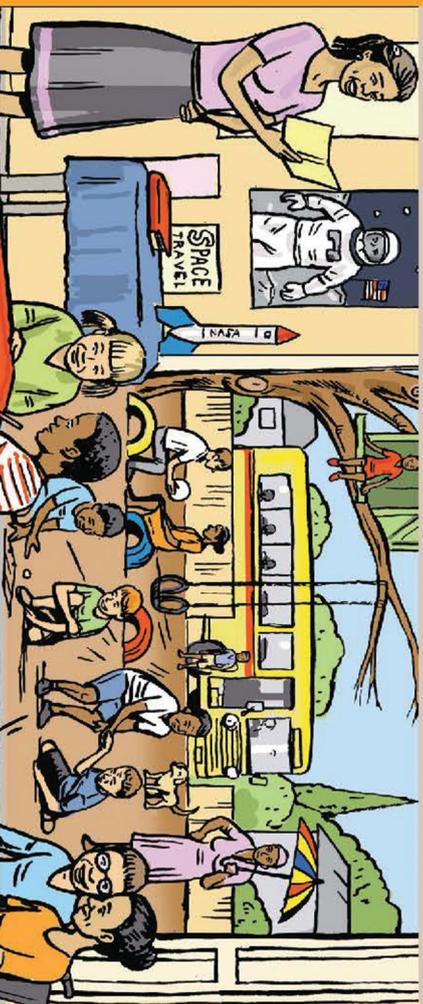
Letlha la go tswalela mo dikolong tsa motheo tsa botlhe ke 30 Lwetse Ngwaga mongwe le mongwe.

Nka kwadisa kae ngwana wa me mo Mophatong wa R?

Kwa sekolong se se gaufi le kwa o nnanng teng.

Ke ditokomane di fe tse ke di tlhokang go kwadisa ngwanake?

- Sethifikeiti sa matsalo.
- Karata ya moento.
- Bopaki jwa legae.
- Karata ya Pegelo go tswa kwa setheong sa pele (fa se le teng).
- Makwalo a go nna le ngwana (fa a le teng).

Go ipakanyetsa sekolo

Maele go batsadi go baakanyetsa ngwana wa bona sekolol:

Rotloetsa ngwana wa gago go:

- Go ikapesa, go akaretse go rwala dithako.
- Go bula le go tswala mabokoso a dijo.
- Go ya kwa ntlwana-boithusetsonng ka boene.
- Go thapa matsogo morago ga go ya kwa ntlwana-boithusetsonng le pele ga go ja.
- Go tshameka le bana ba bangwe.
- Go latela dipopoeletso, sekao, go robala ka nako e e rieng, go ja ka dinako tse di tswaeleng.
- Go dira ditshwetso, sekao, se a ka se aparang, se aka se dirang,
- Go tswaela tikologo e ntšhwa – go etela sekolo le go bontsha gwana wa gago moago wa sekolo.

Tlwaetsa ngwana wa gago ka go tahameka

- Tlwaetsa ngwana wa gago go bitsa dikarolo tse di farologaneng tsa mmele – sekao: Thogo, leoto, letsogo, mafatsha, molala jalo le jalo.
- Thusa ngwana wa gago go tlwaela leina la gagwe, la gago le aterese ya kwa o nnanng teng.
- Letlha ngwana wa gago go go thusa ka tiro ya fa gae – sekao, go apaya le go thatswa diaparo – mme o dire gore ba go thalose tse gore go tla eng pele, le se se latelang.
- Rotloetsa ngwana wa gago go thaoa mebal e e farologaneng ya dilo tsa ka fa gare le tsa ka fa ntle.
- Kopa ngwana wa gago go kgobokanya dilo ka mmala o o tshwanang (sekao, dijalo, malomo, jalo le jalo).
- Rotloetsa ngwana wa gago go thaoa dipopego tse di rieng fa gae – dikgolokwe, dikhuthonne-tsepa, khutho-tharo.
- Dira gore ngwana wa gago a tshwantshanye dilo tsa bogolo jo bo farologaneng mme a go bolelele gore ke se se segolo kgotsa se sennyane.
- Dira gore ngwana wa gago a tshwantshanye dilo tsa dipalo tse di farologaneng le go go bolelela ke e fe e ntsi, ke efe e kwa tlase.
- Ka go dirisa medutwane ya bogolo jo bo farologaneng, rotloetsa bana go lekanya gore ke efe e kgolo, kgotsa e nnye ba dirisa metsi kgotsa mmu.
- Opelela dipina kgotsa medumo ya ka keretšhane mmogo mme o mo rotloetse go opa matsogo ka nako go tsamaya le moribo.
- Bolelela ngwana wa gago dikgang mme o dire gore ba tseye karolo ka go botsa dipotso tse di tshwanang le “O akanya gore go tla diragala eng gape?”
- Rotloetsa ngwana wa gago go dirisa dikheraeyone le dipensele le go kwala dipopego le go tshasa mmala.

KWA NTFE GA LEGAE

- Fa o ntse o tsamaya, kopa ngwana wa gago go batla matshwao kgotsa didiriswa tse di tla somololang ka tlhaka e e rileng. Morago ga di le tlhano tse di atlegileng, fetola tlhaka.
- Fa o le kwa ntle, kopa ngwana wa gago go baya setlhopha, dilo tsa mmala, sebopego kgotsa bogolo jo tshwanang.
- Akaretsa ngwana wa gago mo go tlhameng lenane la dilwana tse di tshokegang, mme o dire gore a tshwaye tse di tseneng mo manking fa le ntse reka.
- Bua le ngana wa gago ka ga ditragalo tsa letsatsi. Mo rofioetse go bua ka ga dikgathhego tsa bona, ditsala, dibuka le mananeo a thelebišene.
- Tshameka "Ke setlhodi". E re "ke tlhola ka mathonyana a me, sengwe sa leina la modumo o o simololang ka 's', sekao 's' o emetse "setihare" mme o mo kope go leka go fopholetsa sengwe. Dira se ka medumo e e farologaneng.
- Rotloetsa ngwana wa gago go nna leloko la bobalelo mme o mo ise. It tiriso e e sa duelelweng e ba lelapa bothe ba ka e dirisang.

LENANE LA GO TLHOLA NAKO YA MOTHEO

Ka nako e, ngwana wa gago o tshwanetse abo a kgona go:

- Kwala mela e e bonolo.
- Reetsa ditaello le go tsiboga.
- Go tlhakanya kgotsa go ntsha palo e le nngwe jaaka 5 le 8 le dipalo-mmogo tse di jaaka 11 le 24.
- Bala ka go atisa ka 2, 5 le 10 (ka jalo 2 atisa ka 3 ke 6 kgotsa 5 atisa ka 4 ke 20).
- Tlhaola dipopego (sekao, mebala, dipopego le didiriswa).
- Buisetsa kwa godimo ka nosi.
- Buisa mokwalo wa gagwe.

Dikgakololo go batsadi

Fa ngwana wa gago a le mo Mephatong ya 4 go 6

Buisa se

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

O ka thusa jang ngwana wa gago go tokafatsa bokgoni jwa gagwe jwa dipalo?

Buka ya moithuti ya dipalo ya ngwana wa gago e tla go thusa go bona se ba se ithuthang. Dira gore ba kgone go go bontsha se ba se dirileng kwa phaposing ya thutelo letsatsi lengwe le lengwe.

KWA NTLE GA LEGAE	
<ul style="list-style-type: none"> • Dirisa buka ya moithuti go ba thwaetsa go bala, go ntsha le dipopego. • Ala tafole o bala palo ya dithipa, diforoko le dipoleite. • Thusa ka go apaya – o dirisa dikopi go lekanyetsa folouru kgotsa metsi kgotsa palo ya merogo. • Dira gore ngwana wa gago a go thusa ka go thaaola diaparotse di thatswiwang. Go tsenya diaparotse mmala o le mongwe mmogo mme o di beye bobedi ka bobedi go tla ba thusa ka bokgoni jwa go le go buisa. • Dirisa mathokwa a mokgwaro, dithobane kgotsa dikhurumelo tsa mabotlolo go ntsha le go dira dipopego. • Bua ka ga nako. Dira gore ba leke go bala malatsi le dibeke. Sekao, ka Mosupologo go tla robalwa gane pele e ka nna Labothano. • Morago ga nako ya go thapa, bala menwana ya matsogo le ya maoto fa o ntshe o e thatswa le go e phimola. • Kwala doto mo lethareng la mme o kope ngwana wa gago go di tshwaraganya, go thama dipopego tse di jaaka dikhutlho-tharo, dikhutlho-tsepa. • Rotloetsa ngwana wa gago go lemoga gore ke eng se segona kgotsa se sennye kgotsa se se potalana le se se ntsi ka go dirisa diwana kwa gae. • Dira pakana ya dikarata ka dinomoro kgotsa doto gore a thwaele go thakanya le go ntsha. • Kwa lebenkeleng, rotloetsa ngwana wa gago go bala palo ya dillo tse di le mo manking wa kwa lebenkeleng. • Fa o reka, letla ngwana wa gago go thopha dillo ka go tshwantshanya dithwathwa, kgotsa bogolo ka bokete, sekao, se sennyebbothofo kgotsa pakana ya folouru. • Fa o tsamaya, rotloetsa ngwana wa gago go lekanya sekala ka go bala palo ya dikgato tse a di tsayang. • Fa o dirisa dipalangwa tsa bothe, mo letle go bala tshetele ya go palama. E tla mo thusa ka bokgoni jwa go bala. • Tshameka motshameko wa go lemoga dillo le ngwana wa gago. Fa o le kwa ntle ga legae, mme lemoga nomoro ya bothano, wa ntho go e lemoga o a e goeletsa mme e nne ene a e fenyang. • Tshameka motshameko wa kgati mme o dire gore ngwana wa gago a balle. 	

O ka thusa ngwana wa gago jang go tokafatsa bokgoni jwa gagwe jwa thuto ya puiso-kwalo?

Buka ya tiro ya ngwana wa gago e tla nna le thuso e kgolo mo go wena gore o kgone go bona gore ba ithuta eng. Dira gore ba go bontshe gore ba ntse ba ka dira eng kwa phaposing letsatsi lengwe le lengwe le go bua ka dikgang tse ba di buisitseng mo bukeng ya tiro.

FA GAE	
<ul style="list-style-type: none"> • Buisa le ngwana wa gago ka dinako di le dintsi tse di kgonegang go ba bontsha gore go buisa go monate. • Tlotla dikgang tsa lelapa le ngwana wa gago go mo rotloetsa tlotla ka letsatsi la gagwe. • Kopa bommemogolo/borremogolo kgotsa bagolo ba mo tikologong go bua ka dikgang le bana mme o botse dipotso tse di jaaka, "Jaamong o akanya gore go diragetse eng?" • Baya maina gongwe le gongwe jaaka, ditlilo, ditafole jalo le jalo mme o rotloetsa ngwana wa gago go di buisetsa kwa godimo. • Di biletse kwa godimo. Bua mafoko gore ngwan wa gago a thaloganye gore a diriswa jang, jaaka "Le... tsa... tsi" kgotsa "Fe... se... te... re". • Mo twaetse modumo wa puo. Mo rute merumo, maboko a makhutshwane le dipina mme o dirise didiriswa tsa fa gae jaaka dithini/dipitisa go dira meribo. • O dirisa direpe kgotsa dishwantsho, dira gore ngwana wa gago thame kgannyana. • Lemoga mabaka a a tshwanang le ya go buisa fa lapeng ka go beela thoko metsotso e le 15 letsatsi lengwe le lengwe e ba lelapa ba buisang ka yona mmogo. • O dirisa dipampiri tsa makwalodikgang le dimakasini, thusa ngwana wa gago go dira buka ya dikgang mme a di go buisetse. • Phutha matharenyana go tswa kwa mabenkeleng kgotsa dipapatsa tsa makwalodikgang mme o dire gore ngwana wa gago a sege le go kgobokanya tse leng didiriswa tsa boapeelo, tsa kwa borbalong jalo le jalo. • Tseelela ngwana wa gago kwa bobalelong mme mmogo le tseye botokololo jwa bobalelo le go bona dibuka. Dira se ka gale. Batlisisa gore a go na le nako ya dikgang tsa bana mme o ise ngwana wa gago. 	

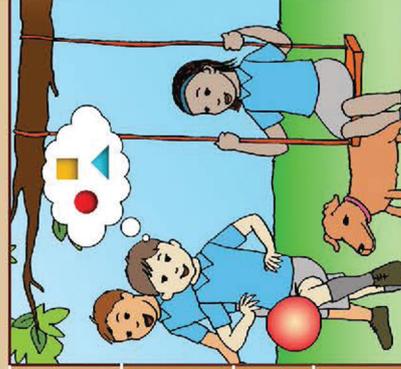
KWA NTLÉ GA LEGAE

- Fa o ntse o tsamaya, kopa ngwana wa gago go batla matshwao kgotsa didiriswa tse di tla somololang ka tlhaka e riling. Morago ga di le tlhano tse di atlegileng, fetola tlhaka.
- Fa o le kwa ntle, kopa ngwana wa gago go baya setlhopha, dilo tsa mmala, sebopego kgotsa bogolo jo tshwanang.
- Akaretsa ngwana wa gago mo go tthameng lenane la dilwana tse di tshokegang, mme o dire gore a tshwaye tse di tseneng mo manking fa le ntse reka.
- Bua le ngana wa gago ka ga ditiragalo tsa letsatsi. Mo rofoetse go bua ka ga dikgathego tsa bona, ditsala, dibuka le mananeo a thelebišene.
- Tshameka "Ke setlhodi". E re "ke tlhola ka mathonyana a me, sengwe sa leina la modumo o o simololang ka 's', sekao 's' o emetse "setlhare" mme o mo kope go leka go fopholetsa sengwe. Dira se ka medumo e e farologaneng.
- Rotloetsa ngwana wa gago go nna leloko la bobalelo mme o mo ise. It tiriso e e sa duelelweng e ba lelapa bothe ba ka e dirisang.

LENANE LA GO TLHOLA NAKO YA MOTHEO

Ka nako e, ngwana wa gago o tshwanetse abo a kgona go:

- Kwala mela e e bonolo.
- Reetsa ditaelo le go tsiboga.
- Go tlhakanya kgotsa go ntsha palo e le nngwe jaaka 5 le 8 le dipalo-mmogo tse di jaaka 11 le 24.
- Bala ka go atisa ka 2, 5 le 10 (ka jalo 2 atisa ka 3 ke 6 kgotsa 5 atisa ka 4 ke 20).
- Tlhaola dipopego (sekao, mebala, dipopego le didiriswa).
- Buisetsa kwa godimo ka nosi.
- Buisa mokwalo wa gagwe.

Maele go batsadi

**Fa ngwana wa gago a le mo
Mephatong ya R go fitlha go 3**

Buisa se

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

O ka thusa jang ngwana wa gago go tokafatsa?

Buka ya moithuti ya dipalo ya ngwana wa gago e tla go thusa go bona se ba se ithuthang. Dira gore ba kgone go go bontsha se ba se dirileng kwa phaposing ya thutelo letsatsi lengwe le lengwe.

- Dirisa buka ya moithuti go ba tlwaetsa go bala, go ntsha le dipopego.
- Ala tafote o bala palo ya dithipa, diforoko le dipoleite.
- Thusa ka go apaya – o dirisa dikopi go lekanyetsa folouru kgotsa metsi kgotsa palo ya merogo.
- Dira gore ngwana wa gago a go thuse ka go thhaola diaparo tse di thatswiwang. Go tsenya diaparo tsa mmala o le mongwe mmogo mme o di beye bobedi ka bobedi go tla ba thusa ka bokgoni jwa go le go buisa.
- Dirisa mathokwa a mokgwari, dithobane kgotsa dikhurumelo tsa mabotlolo go ntsha le go dira dipopego.
- Bua ka ga nako. Dira gore ba leke go bala malatsi le dibeke. Sekao, ka Mospologo go tla robalwa gane pele e ka nna Labothano.

FA GAE

- Morago ga nako ya go thapa, bala menwana ya matsogo le ya maoto fa o ntse o e thatswalale go e phimola.
- Kwala doto mo lethareng la mme o kope ngwana wa gago go di tshwaraganya, go thama dipopego tse di jaaka dikhutho-tharo, dikhuthonne-tsepa.
- Rotloetsa ngwana wa gago go lemoga gore ke eng se segona kgotsa se sennyane kgotsa se se potalana le se se ntshi ka go dirisa diwana kwa gae.
- Dira pakana ya dikarata ka dinomoro. Kgotsa doto gore a tiwaele go thakanya le go ntsha.

KWA NTLE GA LEGAE

- Kwa lebenkeleng, rotloetsa ngwana wa gago go bala palo ya dilo tse di le mo manking wa kwa lebenkeleng.
- Fa o reka, letla ngwana wa gago go thopha dilo ka go tshwantshanya dithwathwa kgotsa bogolo ka bokete, sekao, se sennyaneboithofo kgotsa pakana ya folouru.
- Fa o tsamaya, rotloetsa ngwana wa gago go lekanya sekala ka go bala palo ya dikgato tse a di tsayang.
- Fa o dirisa dipalangwa tsa bothle, mo letle go bala tšhelete ya go palama. E tla mo thusa ka bokgoni jwa go bala.
- Tshameka motshameko wa go lemoga dilo le ngwana wa gago. Fa o le kwa ntle ga legae, mme lemoga nomoro ya bothlano, wa nthha go e lemoga o a e goeletsa mme e nne ene a e fenyang.
- Tshameka motshameko wa kgati mme o dire gore ngwana wa gago a bale.

O ka thusa ngwana wa gago jang go tokafatsa bokgoni jwa gagwe jwa thuto ya puiso-kwalo?

Buka ya tiro ya ngwana wa gago e tla nna le thuso e kgolo mo go wena gore o kgone go bona gore ba ithuta eng. Dira gore ba go bontshe gore ba ntse ba ka dira eng kwa phaposing letsatsi lengwe le lengwe le go bua ka dikgang tse ba di buisitseng mo bukeng ya tiro.

- Buisa le ngwana wa gago ka dinako di le dintsi tse di kgonegang go ba bontsha gore go buisa go monate.
- Tlotla dikgang tsa lelapa le ngwana wa gago go mo rotloetsa tlotla ka letsatsi la gagwe.
- Kopa bommemogolo/borremogolo kgotsa bagolo ba mo tikologang go bua ka dikgang le bana mme o botse dipotso tse di jaaka, "Jaanong o akanya gore go diragetse eng?"
- Baya maina gongwe le gongwe jaaka, ditlilo, ditafote jalo le jalo mme o rotloetsa ngwana wa gago go di buisetsa kwa godimo.

FA GAE

- Di biyetse kwa godimo. Bua mafoko gore ngwan wa gago a thaloganye gore a dirisiwa jang, jaaka "Le... tsa... tsi" kgotsa "fe... se... te... re".
- Mo twaetse modumo wa puo. Mo rute merumo, maboko a makhutshwane le dipina mme o dirise didiriswa tsa fa gae jaaka dithini/dipitsa go dira meribo.
- O dirisa dinepe kgotsa ditswantsho, dira gore ngwana wa gago tlhame kgannanya.
- Lemoga mabaka a a tshwanang le ya go buisa fa lapeng ka go beela thoko metsotso e le 15 letsatsi lengwe le lengwe e ba lelapa ba buisang ka yona mmogo.
- O dirisa dipampiri tsa makwalodikgang le dimakasini, thusa ngwana wa gago go dira buka ya dikgang mme a di go buisetsa.
- Phutha matharenzana go tswa kwa mabenkeleng kgotsa dipapatsotse tsa makwalodikgang mme o dire gore ngwana wa gago a sege le go kgobokanya tse leng didiriswa tsa boapeelo, tsa kwa borobalontsi jalo le jalo.
- Tseela ngwana wa gago kwa bobalelong mme mmogo le tseye botokololo jwa bobalelo le go bona dibuka. Dira se ka gale. Batlisa gore a go na le nako ya dikgang tsa bana mme o ise ngwana wa gago.

Re ka dirisa jang dibukatiro kwa gae?

O tshwanetse go rotloetsa ngwana wa gago go go bontsha tiro ya gagwe e e mo dikukatirong ka gale gore o kgone go bona gore o dira eng kwa sekolong.

O ka bolelela gape ngwana wa gago gore a tshalose ditirwana tse a di dirang kwa sekolong kgotsa a go buisetse dikgang kgotsa a go tshalosetse gore go diragala eng mo ditshwantshong.

Nka dira eng fa ke tshwenyegile ka tswelelopele ya ngwana wame?

Go botlhokwa gore o nne le seabe mo thutong ya ngwana wa gago. Fa o tshwenyegile ka tsela nngwe, o tshwanetse go dira peelano ya go bona morutabana wa ngwana wa gago kgotsa mogokgo go buisana ka matswennyego a gago.

A nka bona dikhopi tse dingwe tsa dibukatiro tse?

Ee. Dibuka tiro tsothe di ka bonwa mo weposaleteng ya Lefapha mme di ka bonwa le go gatisiwa mahala.

Dintlha ka dibukatiro

Maele

Dibukatiro

Buisa se

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Molaetsa wa gaTona

Re akgola Phaposi ya 2011, bogolo segolo bao ba ba dirileng sentle mo dithathobong tsa bona tsa Setifikeiti se segolwane sa Bosesithaba. Fa bontsi jwa lona bo allegile mo go fitlheleng maitlhommo a leng le ipeetse ona kwa sekolong, lo kabo lo sa itse gore le tsile go dira eng jaanong. Go tlaletsa, bangwe ba lona sa itumelela dipholo tsa lona. Se ga se nako ya go ineela. Go na le dithopho tse di leng teng mo go lona tsa go tokafatsa dipholo tsa lona kgotsa go tlhophla boiphediso jo bongwe.

Le feditse bonnye dingwaga di le somepedi tsa sekoio tse di nlleng boleng jo bo kwa godimo thata mo go lona, batsadi ba lona le naga. A le a tshwanela go ineela jaanong, fela le tshwanetse go tsaya maikaabelo a go dirasa tshono nngwe le nngwe e e teng go tokafatsa dits'hono tsa lona tsa botshelo le go abelana mo Aforikaborwa.

Re batla go nna le naga e e nang le ditabakelo tsa segompiano le ikonomi e matha-gatlhaga mo boleng jwa botshelo bo leng kwa godimo. Aforikaborwa e lebane le dithaelo tse di boithwokwa tsa bokgoni tse di jaaka boenjineri le bongaka, fela le tshwanetse go lebelela boiphediso jo bongwe. Ke naga efe e e tla humang kwa ntle ga badira-ka-diatla ba ba jaaka babeli kgotsa boradipeipi? Go tlaletsa mo dithophong tse di tswaelegileng tsa go ithuta go ya pele, tse di jaaka diunibesithi le diunibesithi tsa thekenoloji, le tshwanetse go akanya gape dithopho tsa pulediwa tse di teng, tse di jaaka dikholešhe tsa Thuto go ya pele le Katiso.

Buisa tshedimosetsoo e e latelang ka kelotlhoko E tla go thusa ka ditlhopho tsa gago tsa isago

Gakologelwa: fa o sa itumelela dipholo tsa gago, o se etsaetsege kgotsa o akanya gore o tla dirana le seo o le esi. Batla kgakololo le tshagetso go barutabana kgotsa bagakolodi ba Letapha. O ka eletsa gape go golagana le mogala wa bana o o sa duelweng -0800 055 555- o tla romelwa kwa ofising e e maleba ya kgaolo.

O dira kopo ya go tshwaiwa gape kgotsa go tlhola gape ga mathhare adkarabo athathobojang?

- Bathathobiwa b aka dira kopo ya go tshwaiwa gape kgotsa go tlhola gape ga mathhare a dikarabo a dithathobo ka bonako fela morago ga go amogela dipholo tsa bona.
- Letlha la go tshwala dikopo tsa go tshwaya gape kgotsa go tlhola gape ke Mosupologo, 23 Ferikgong 2012. Dikopo tse di thari ga di kitla di amogelwa go filha 27 Ferikgong 2012.
- Difomo tsa kopo tsa go tshwaiwa gape kgotsa go tlhola gape ga mathhare a dikarabo a thathobo di teng kwa dikolong kgotsa disenthara tse bathathobiwa ba kwaletseng dithathobo teng.
- Diuelo tsa go tshwaya gape ke R70, R12 go tlhola gape le R150 go bona lethare la thathobo. Pele ga lethare le bonwa o tshwanetse wa bo o dirile pele go tlhola gape le go tshwaiwa gape.
- bathathobiwa ba ba tswang kwa dikolong tse di sa duelweng le barutwana ba batsadi ba bona ba dirileng kopo le go neelwa thebolelo ya tuelo ga ba kitla ba duela dituelo tsa go tshwaya gape le go tlhola gape

Ntlna ya dibukatiro ke eng?

Di tlamela morutwana mongwe le mongwe ka mathhare a tiro go ikatisa puo le bokgoni jwa dipalo tse ba ihutieng tsona ka mo phaposing. Gape di thusa barutabana go bona gore a morutwana mongwe le mongwe o tswelapele jaaka ba tshwanetse ka go tlhola tiro ya bona e kwadilweng mo dibukeng gore morutabana a ka tlamela tshagetso go ya pele fa morutwana a e tlhoka.

A dibukatiro di nna mo boemong jwa dibuka tse dibuiswang?

Nyaa. Tse di diretse go dirisiwa le dibuka tse di buisiwang. Barutwana ba tshwanetse go kwala mo dibukatirong eseng ba kwale mo dibukeng tse di buisiwang gonne dibuka tse di buisiwang di tshwanetse go buisediwa kwa sekolong kwa bokhutlong jwa ngwanga. Dibukatiro di bolokela morutabana nako ya go kwala ditirwana mo letlapakwalelong le go rulaganya mathare a bona a tiro.

Ke dibukatiro dife tse di teng ka 2011?

- Dibukatiro tsa bobuisokwal/puo tsa Mephato ya 1 go filha go 6 mo dipuong tsoithe tsa semmuso
- Dibukatiro tsa dipalo di teng ka Mephato ya 1 go filha go 3 mo dipuong tsoithe tsa semmuso le ka Seesemane le Seaforikanse ka Mephato ya 4 go filha go 6.

A dibukatiro di tla newa barutwana ngwaga mongwe le mongwe?

Ee. Puso e dirile leano la go aba dibukatiro tse ngwaga nngwe le nngwe go tioga ka 2011.

Go tioga ka 2012, dibukatiro di tla abelwa gape barutwana ba Mephato ya 7 go filha go 9.

- Dibukatiro tsa dipalo di tla nna teng mo Mephatong ya 7 go filha go 9 ka Seesemane le Seaforikanse.
- Dibukatiro tsa Puo ya Pele ya Tlaletsetso di tla dirwa teng ka Seesemane go tioga ka Mephato ya 1 go filha go 9.
- Mofuta wa Braille wa dibukatiro tsoithe o tla nna teng ka 2012 go barutwana ba ba koafetseng pono.

A ngwana wa me a tla le tsona kwa gae?

Ee. morutwana mongwe le mongwe o tshwanetse go letlwa go ya gae ka dibukatiro ka gale. Ngwana wa gago o tla nna mong wa dibukatiro. Se se kaya gore a ka ya le tsona gae mme a kwalela mo go tsona.

Mametelelo A

SEKAO SA LENANETEMA

- Ditumediso
- Ba ba teng le ba ba sa tlang- (rejisetara e e tla tsholwang)
- Tsaya metsotso ya kopano e e fetileng
- Dikao tsa dintlhana tse go tla buisanwang ka tsona
 - A barutabana botlhe ba ne ba ruta le barutwana ba ne ba ithuta go tloga ka Letsatsi la 1 la ngwaga wa sekolo?
 - Maemo a badiri- A diphatlhatiro tsotlhe di tladitswe sentle gape di ne di a ka tladiwa ka nako?
 - A didirisiwa tsa material wa go ithuta di ne di a rebolwa ka nako?
 - A didirisiwa tsa materiale wa go ithuta di ne di abelwa barutwana?
 - Tlamelo ya kakaretso ya sekolo- A dipaakanyo di dirilwe le gore ke dipaakanyo dife tse di tlhokang go dirwa le gore di tla dirwa ke mang?
 - Maemo a bophepa jwa sekolo ke afe?
 - A matlole a a tswang kwa PED a amogetswe ka nako kgotsa nnyaa
 - Go lebelelwa jang tseno ya sekolo ya barutwana le gore ke ditogamaano dife tse di teng go tokafatsa maemo?
 - Go lebelelwa jang go tla tirong ga barutabana le gore ke ditogamaano dife tse di teng go tokafatsa maemo?
 - Go nna mo nakong ga barutwana go lebelelwa jang le gore
 - Ke ditogamaano dife tse di teng go tokafatsa maemo?
 - Go nna mo nakong ga barutabana go lebelelwa jang le gore ke ditogamaano dife tse di teng go tokafatsa maemo?
- Pegelo ya kgaolo
- Kokoanyo ya setšhaba
- Dintlha dingwe le dingwe tse go ka buisanwang ka tsona
- Letlha la kopano e e latelang

Sekao sa Paterone ya Pegelo

Ka kopo bontsha dikatlego le dikgwetlho tsa dilo tse di sa buisanelweng kwa sekolong sa gago?

Sekao sa Manaane/Ditiro tsa QLTC:

1. Tlamele ya Tiro le go Tlatsa Diphatlhatiro

Dikatlego

Dikgwetlho

2. Tsweletso ya go Tsaya le go Kwaditsa Barutwana ba Mophato wa R

Dikatlego

Dikgwetlho

3. Tshenkelo ya LTSM (Dikolo tsa Karolo ya 20 & 21 ka bobedi)

Dikatlego

Dikgwetlho

4. Ke mekgwa efe e e dirisitsweng go samagana le dikgwetlho se di supilweng

- Ditshwaelo tsa Kakaretso

DINTLHA TSA KGOLAGANO

SETLHOPHA SA KGOKAGANYO SA QLTC SA BOSETŠHABA

NO	LEINA	SEFANE	IMEILI	KGOLAGANO
1	THULA	NKOMO	nkomo.t@dbe.gov.za	Tel: 012 357 3833 Cell: 083 549 2571
2	MALOSE	KUTUMELA	kutumela@dbe.gov.za malosek.qltc@gmail.com	Tel: 012 357 3845 Cell: 082 886 1637
3	DAVE	BALT	balt.d@dbe.gov.za daveb.qltc@gmail.com	Tel: 012 357 3844 Cell: 083 450 5555
4	MAMIKI	MODIYE-MASELWA	modiye-maselwa.m@dbe.gov.za mamiki.qltc@gmail.com	Tel: 012 357 3842 Cell: 082 966 0663
5	SIPHOKAZI	ZOKWANA	zokwana.s@dbe.gov.za	Tel: 012 357 3858 Cell: 082 876 6153
6	MOPHOTO JAKE	WA TLADI	tladi.j@dbe.gov.za	Tel: 012 357 3174 Cell: 074 188 4452

Bagokaganyi ba QLTC ba Diporofense

POROFENSE	SEFANE	I-MEILI	KGOLAGANO
Mpumalanga	J NSIBANDE	j.nsibande@education.mpu.gov.za	Tel: 013 765894 Cell: 082 512 8568
Limpopo	M MULAUDZI	mulaudzia@edu.limpopo.gov.za	Tel: 015 290 9420 Cell: 079 511 8494
Free State	T MOTSOENENG	motosenengt@edu.fs.gov.za	Tel: 051 404 8084 Cell: 083 657 1135
Northern Cape	B WHITE	bwhite@ncpg.gov.za	Tel: 053 839 6356 Cell: 071 422 1810
KwaZulu-Natal	BP MSIMANGO	peggy.msimanngo@kzndoe.gov.za	Tel: 033 846 5141 Cell: 083 657 1135
Western Cape	R LARNEY	redewan.larney@pgwc.gov.za	Tel: 021 467 2337 Cell: 083 290 7309
Eastern Cape	M SANQU	monde.sanqu@edu.ecprov.gov.za	Tel: Cell: 083 324 4409
North West	I MOLALE	imolale@nwpg.gov.za	Tel: 018 397 3000 Cell: 082 807 1828
Gauteng	S NGWANE	sabelo.ngwane@gauteng.gov.za	Tel: 011 333 5546 Cell: 083 411 5873

Notes

ensuring quality learning and teaching for all